

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Sáránd Község Önkormányzata

2023.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk	6
Célok	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	9
1. Jogszabályi háttér bemutatása	9
2. Stratégiai környezet bemutatása	10
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	11
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	28
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	39
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége	44
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	49
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	52
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	53
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	54
1. A HEP IT részletei.....	54
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	58
Jövőképünk	59
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	60
3. Megvalósítás.....	67
3.1 A megvalósítás előkészítése	67
3.2 A megvalósítás folyamata	67
3.3 Monitoring és visszacsatolás	70
3.4 Nyilvánosság	70
3.6 Érvényesülés, módosítás	71
4. Elfogadás módja és dátuma	72

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva** Sáránd Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Sáránd község Debrecentől déli irányban a 47-es számú főközlekedési út mellett helyezkedik el. Rövid bemutatásában mindenképp említésre méltó, hogy a Hajdú-Bihar megyei települések közt az egyik legrégebbi alapítású. Nevének első okleveles említése Sarang formában 1219-ből származik. További okiratok arról tanúskodnak, hogy a településen a XIII. század végén már szervezett egyház és templom működött. A XVI. század derekára Sáránd egyre inkább jellegzetes kismemesi birtok lett. Az 552. évi összeírás szerint a falu 30 portával jelentős nagyságrendet képviselt. Az erdélyi törvénytár, az Approbata Constitutiones 1626-ban már a hajdúvárosok sorában említi, de fejlődése itt megrekedt. A hódoltság súlyos következményekkel járt, meggyengült gazdasága és katonai ereje. Az elmaradt nádori fizetés fejében a császári udvar Eszterházy Pál nádornak adományozta, aki a falut ismét jobbágyi függésbe taszította. A sárándiak azonban nem feledkeztek meg a hajdúmúltról, amely visszaköszön a község ma is használatos címerében. Az 1860-as években megszületett birtok-elkülönítést szabályozó egyezség 300 holdat hagyott az Eszterházy család kezén, a többi végérvényesen a lakossághoz került, ezzel megnyitva az utat az önálló paraszti gazdálkodás felé. A statisztikai adatok szerint a falu lakossága 1960-ig lassú ütemű, de folyamatos növekedést mutatott, majd viszonylagos stagnálást követően az 1990-es évek közepétől újból növekedett. Ennek oka nem annyira a születések számának az emelkedése, mint inkább a környékből ide telepedők növekvő száma volt. Sáránd lakossága jelenleg 2344 fő.

Sáránd történetében kimutatható egyfelől az erős igyekezet a túlélésre és fennmaradásra, hiszen a hosszú századok alatt soha nem néptelenedett el, mindig megújult. Ugyanakkor igazán nagy lehetőséget sem kapott a fejlődésre. Miközben földrajzi pozíciója igen előnyös, talaj és természeti adottságai nem túl kedvezőek. Szinte teljesen hiányzik a helyi ipar, melynek megtelepítését annak idején Debrecen közelsége tette feleslegessé. A termelőszövetkezetek felbomlását követően nem alakult ki széles körben a gazdálkodás sem. Míg az 1930-as években 1641 őstermelő volt a településen, ma alig 100, ők is nagyrészt saját ellátásra termelnek. A

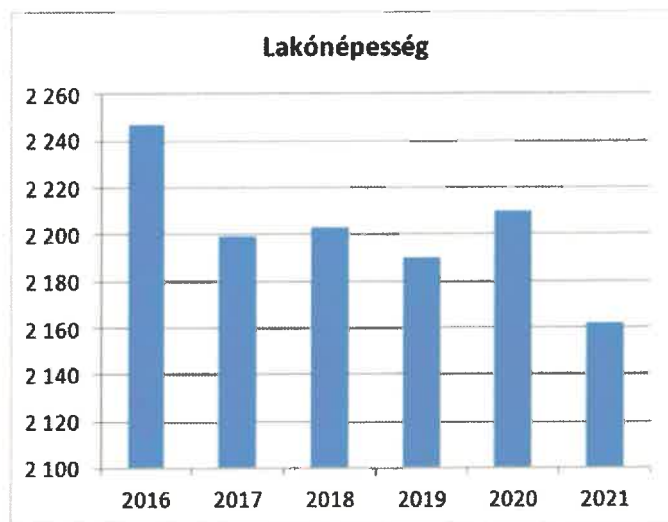
¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

nagyipar összeomlása azokat a családokat érintette, akik Debrecenben dolgoztak. A 2008-ban bekövetkezett válság idején és azt követően egyre többen szorultak segélyre. Nagy létszámban működött a közmunkaprogram, melyet a Kormány a Start mintaprogramokkal kiemelten támogatott. 2018-tól fokozatosan csökkent a közfoglalkoztatás, az utóbbi években pedig az Önkormányzatoknak új kihívásokkal kellett szembenézni. A Covid-19 által kiváltott pandémiás helyzet, majd az Ukrajnában dúló háború és az újabb gazdasági válság okozta nehézségek között kell alapellátásokat biztosítani, vagy akár új lehetőségek után kutatni.

Sáránd lakosságának változásában az utóbbi években hullámzó tendencia figyelhető meg.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	2 247	bázis év
2017	2 199	97,86%
2018	2 203	100,18%
2019	2 190	99,41%
2020	2 210	100,91%
2021	2 162	97,83%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

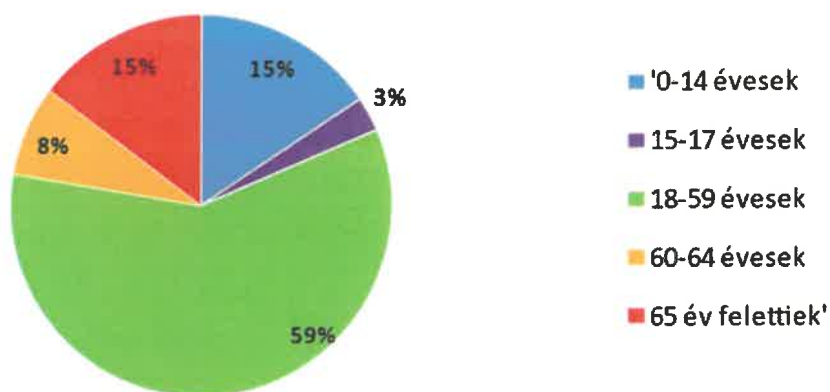

A nemek szerinti megosztás nézve 65 év felett a férfiak számában csökkenés figyelhető meg a nők képest. Ebből az a következtetés vonható le, hogy a nők hosszabb ideig élnek.

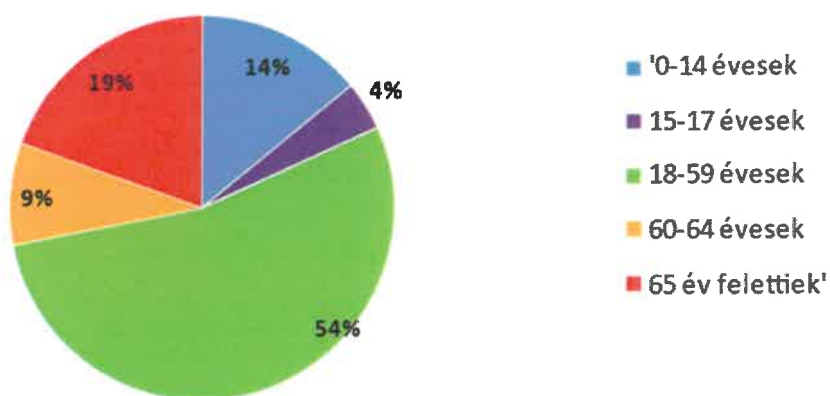
2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 127	1 238	2365	47,65%	52,35%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			77	3,26%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	176	174	350	7,44%	7,36%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	33	51	84	1,40%	2,16%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	667	666	1333	28,20%	28,16%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	86	106	192	3,64%	4,48%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	165	241	406	6,98%	10,19%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

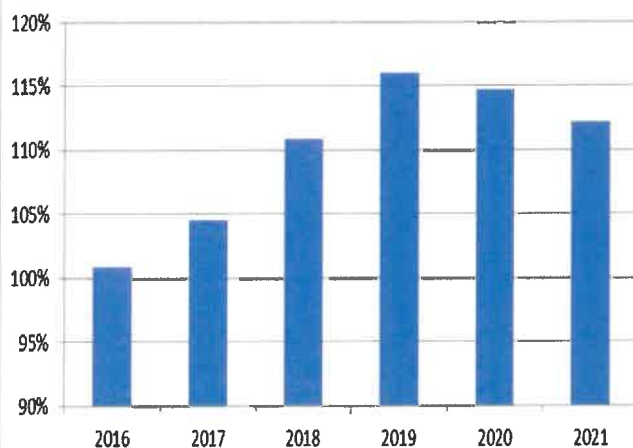
A 0-14 éves korú lakosság száma a 65 év felettiekhez képest folyamatosan csökken. Az öregedési index növekvő tendenciát mutat, ami azt jelenti, hogy a település előregedő.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	372	369	100,81%
2017	373	357	104,48%
2018	388	350	110,86%
2019	406	350	116,00%
2020	422	368	114,67%
2021	414	369	112,20%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Öregedési index (%)

A lenti táblázatból az látszik, hogy az ide- és elvándorlások száma hullámzó.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	3,11
2017	-24,29
2018	1,36
2019	-11,84
2020	14,09
2021	-13,27

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A lakosságszám csökkenéséhez hozzájárul a természetes szaporodás, ugyanis halálozások száma magasabb, mint az élve születéseké.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-1,33
2017	0,45
2018	0,91
2019	2,28
2020	-1,82
2021	-8,23

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Az első esélyegyenlőségi program 2013-ban készült. Az akkori koncepció kidolgozásánál figyelembe vettük, hogy milyen kitörési pontok mentén lehet új lendületet adni a település fejlődésének. Felhasználtuk a Derecske-Létavértesi kistérség 2010-es fejlesztési stratégiai programját, valamint a kistérségre és a településünkre kidolgozott SWOT analíziseket. Az akkor megállapított „gyengeségek” ma is létező problémák, pl. az országos átlagnál magasabb munkanélküliségi ráta, korszerűtlen birtokszerkezet és termelési struktúra, alacsony tőkebeáramlás, kedvezőtlen demográfiai folyamatok, kézműves és kisipari tevékenységek hiánya, valamint a környezettudatos és egészségtudatos magatartás hiánya. Továbbra sincs számottevő kreatív ipar, alacsony az idegenforgalmi fogadókészség, a fiatalok számára nincs

helyben sem munkalehetőség, sem színvonalas szabadidős program. Célul tűztük ki a humán erőforrás összehangolt fejlesztését, amit több sikeres TÁMOP pályázat, majd ezt követően EFOP pályázat alapozott meg. Elsősorban a helyi kreatív és hagyományőrző ipar, a biogazdálkodás, valamint az idegenforgalom meghonosítását szerettük volna elérni.

Bár vannak kimutatható részeredmények, pl. OKJ-s képzések terén, jelentős áttörést nem sikerült elérni. Ez abból is kitűnik, hogy a korábban beazonosított problémáknak csak kis százalékát sikerült megoldani. Miközben a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés és az esélyegyenlőség biztosítása javult, a korai iskolaelhagyás területén a mutatók romlanak. A szociális biztonság kérdésében sem tudtunk előrébb lépni. A helyi szociális ellátások nincsenek összehangolva és a lakosságszám nem elég magas, hogy központi normatívát igényeljünk egy-egy ellátási formára. Jelenleg nem működik polgárőrség, a közbiztonságot inkább kamerarendszer kiépítésével próbájuk javítani. Összességében nehéz közösségépítő programokat szervezni, amit még inkább nehezített ebben az évben a COVID-19 vírus miatt kialakult járványhelyzet. A helyi civil szervezetek támogatottsága alacsony, pályázatokból tudnak programokat szervezni és fejlesztésre már többnyire nincs keret.

A beazonosított problémákból és a település fejlesztési lehetőségeiből kiindulva fontosnak tartottuk olyan intézkedési terv kidolgozását, ami rövid, közép vagy hosszú távon megvalósítható.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Sáránd település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Cél a településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékoságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Sáránd Község Önkormányzatának 2020-tól új Gazdasági Ciklusprogramja van. A 2023-s évre tervbe vettük új Sportfejlesztési koncepció, Informatikai koncepció, Települési szociális szolgáltatástervezési koncepció és Ifjúságvédelmi koncepció kidolgozását.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program kidolgozásánál figyelembe vettük a társulásban működő Hosszúpályi Mikrotérség Családsegítő és Gyermejjóléti Szolgálat alapító okiratát, Szervezeti és Működési Szabályzatát és Szakmai Programját, a Berettyóújfalui Tankerületi Központhoz átkerült Sárándi Kossuth Lajos Általános Iskola pedagógiai programját, valamint a Sárándi Napsugár Óvoda és Mini Bölcsőde Szakmai Programját.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatai kimutatása

Az Esélyegyenlőségi Programhoz szükséges adatok többségét a Teir rendszeren keresztül gyűjtöttük össze. Ezt kiegészítette a helyi adatgyűjtés. Vannak olyan adatok, melyek semmilyen forrásból nem álltak rendelkezésünkre. Ezek esetében a továbbiakban helyi adatgyűjtést tervezünk. A 2021. évre tervezett népszámlálás csak 2022-ben került megvalósításra. Az adatok feldolgozása több hónapot vesz igénybe, így jelen felülvizsgálatnál ezeket még nem tudjuk figyelembe venni.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

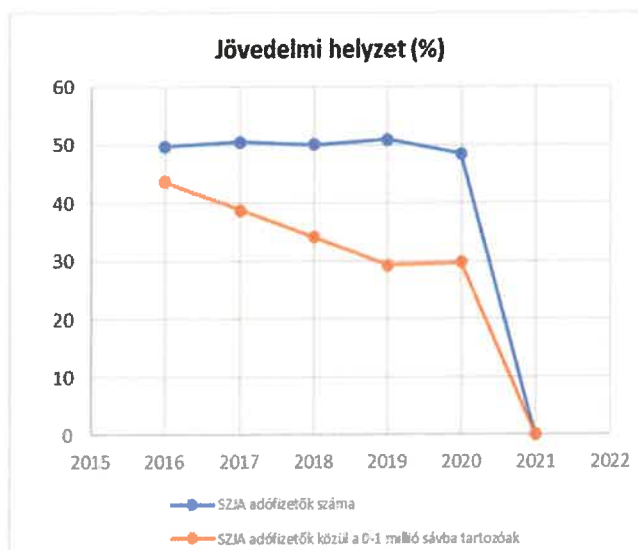
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A statisztikai adatok szerint ma Magyarországon minden harmadik ember mélyszegénységben él. A mélyszegénység meghatározása: valaki, vagy valakik tartósan a létminimum alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A KSH 2017. évi adatai alapján, országos viszonylatban az alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete az Észak-Alföldi régióban a legalacsonyabb.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	49,77	43,56
2017	50,50	38,74
2018	50,06	34,06
2019	50,87	29,18
2020	48,43	29,67
2021	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftl.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Sárádon erre vonatkozólag pontos adatok nincsenek, de KSH adatok alapján tudjuk, hogy 2021-ben 70 fő regisztrált álláskereső volt a településen, akik közül 28,57 % (20 fő) 61 éves vagy afeletti. Az elmúlt években ebből a korosztályból került ki a legtöbb álláskereső.

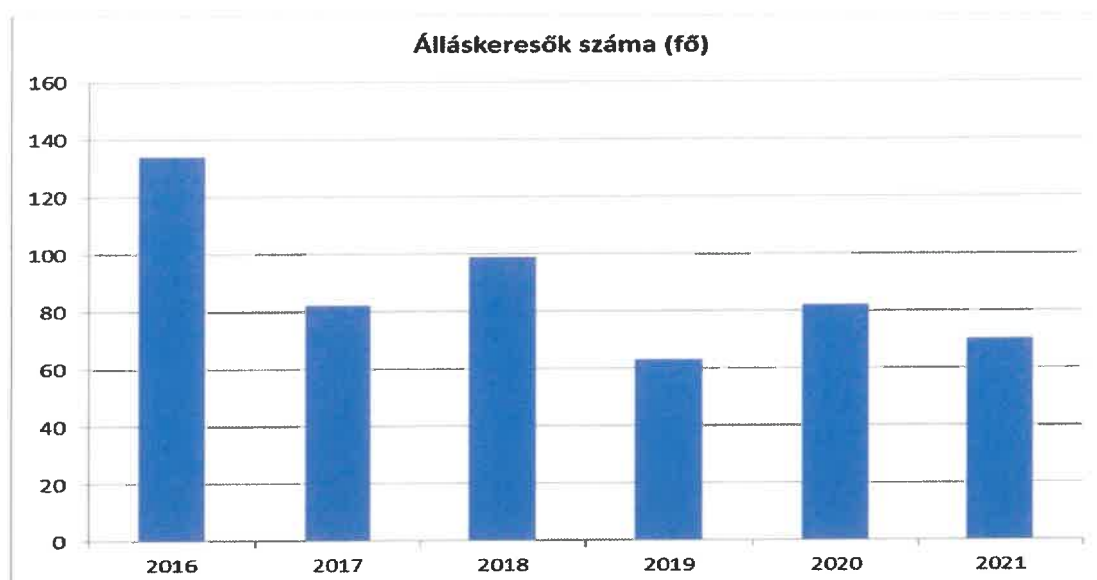
3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	7,94	8,36	8,15%
2017	3,41	6,50	4,96%
2018	5,69	6,40	6,05%
2019	3,44	4,37	3,91%
2020	4,96	5,30	5,13%
2021	4,27	4,70	4,49%

Forrás: TeIR, Nemzeti
Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	134	82	99	63	82	70
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	7,00	5,00	7,00	3,00	3,00	4,00
	%	5,22%	6,10%	7,07%	4,76%	3,66%	5,71%
21-25 év (TS 038)	Fő	22,00	13,00	7,00	4,00	7,00	12,00
	%	16,42%	15,85%	7,07%	6,35%	8,54%	17,14%
26-30 év (TS 039)	Fő	10,00	6,00	10,00	10,00	8,00	2,00
	%	7,46%	7,32%	10,10%	15,87%	9,76%	2,86%
31-35 év (TS 040)	Fő	10,00	10,00	6,00	6,00	7,00	5,00
	%	7,46%	12,20%	6,06%	9,52%	8,54%	7,14%
36-40 év (TS 041)	Fő	14,00	5,00	6,00	2,00	6,00	3,00
	%	10,45%	6,10%	6,06%	3,17%	7,32%	4,29%
41-45 év (TS 042)	Fő	22,00	11,00	11,00	3,00	5,00	4,00
	%	16,42%	13,41%	11,11%	4,76%	6,10%	5,71%
46-50 év (TS 043)	Fő	12,00	4,00	11,00	5,00	10,00	9,00
	%	8,96%	4,88%	11,11%	7,94%	12,20%	12,86%
51-55 év (TS 044)	Fő	16,00	5,00	12,00	5,00	10,00	7,00
	%	11,94%	6,10%	12,12%	7,94%	12,20%	10,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	14,00	12,00	11,00	7,00	6,00	4,00
	%	10,45%	14,63%	11,11%	11,11%	7,32%	5,71%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	7,00	11,00	18,00	18,00	20,00	20,00
	%	5,22%	13,41%	18,18%	28,57%	24,39%	28,57%

Forrás: TeIR, Nemzeti
Munkaügyi Hivatal

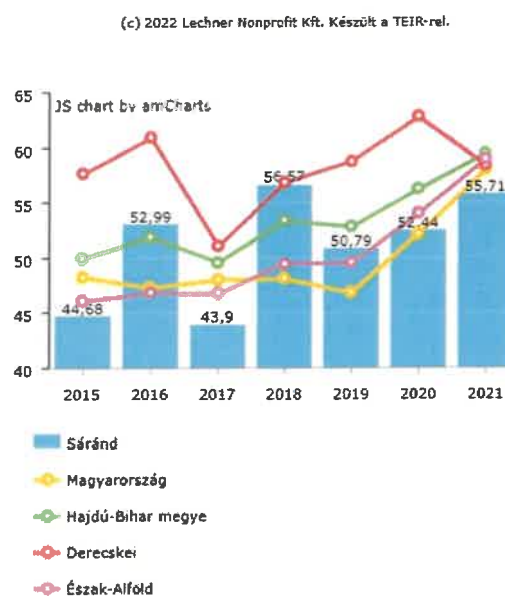

A 180 napot meghaladó nyilvántartott, tartós munkanélküliek száma meghaladja az országos átlagot. A nyilvántartott álláskeresők számában az utóbbi években folyamatos növekedés figyelhető meg.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	52,99	54,93
2017	43,90	66,67
2018	56,57	55,36
2019	50,79	68,75
2020	52,44	60,47
2021	55,71	56,41

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

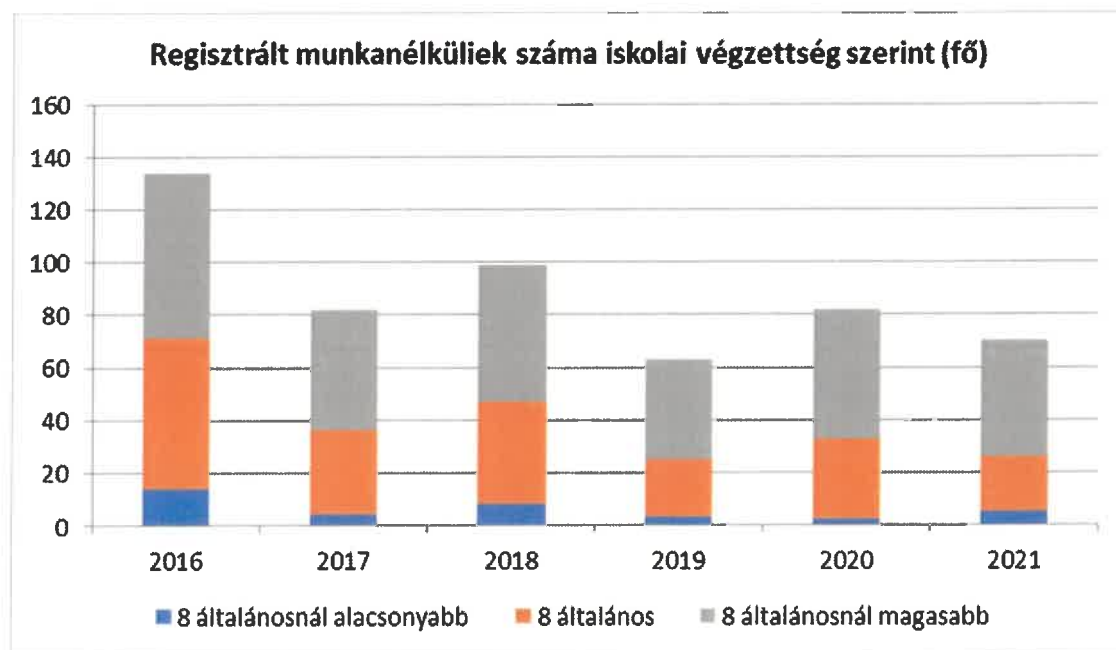
Az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatása részben megoldott a közmunkaprogram keretében. Az utóbbi években több munkahely is létesült a környéken, ami növelte az elhelyezkedés esélyét. A regisztrált munkanélküliek száma hullámzó, viszont a 180 napon túl nyilvántartott álláskeresők számában növekedés figyelhető meg, bár a statisztikai adatokból nem derül ki, hogy a településen hányan élnek alkalmi munkából.

Alacsony iskolai végzettségűnek tekinthető az a személy, aki sem érettségi bizonyítványa, sem szakképesítése nincs, csak alapfokú végzettséggel rendelkezik.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint								
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint						
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség		
		Fő	%	Fő	%	Fő	%	
2016	134	14	10,45%	57	42,54%	63	47,01%	
2017	82	4	4,88%	32	39,02%	46	56,10%	
2018	99	8	8,08%	39	39,39%	52	52,53%	
2019	63	3	4,76%	22	34,92%	38	60,32%	
2020	82	2	2,44%	31	37,80%	49	59,76%	
2021	70	5	7,14%	21	30,00%	44	62,86%	

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek között nyilvántartott 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek száma kevesebb, mint a 8 általános végzettségűek száma.

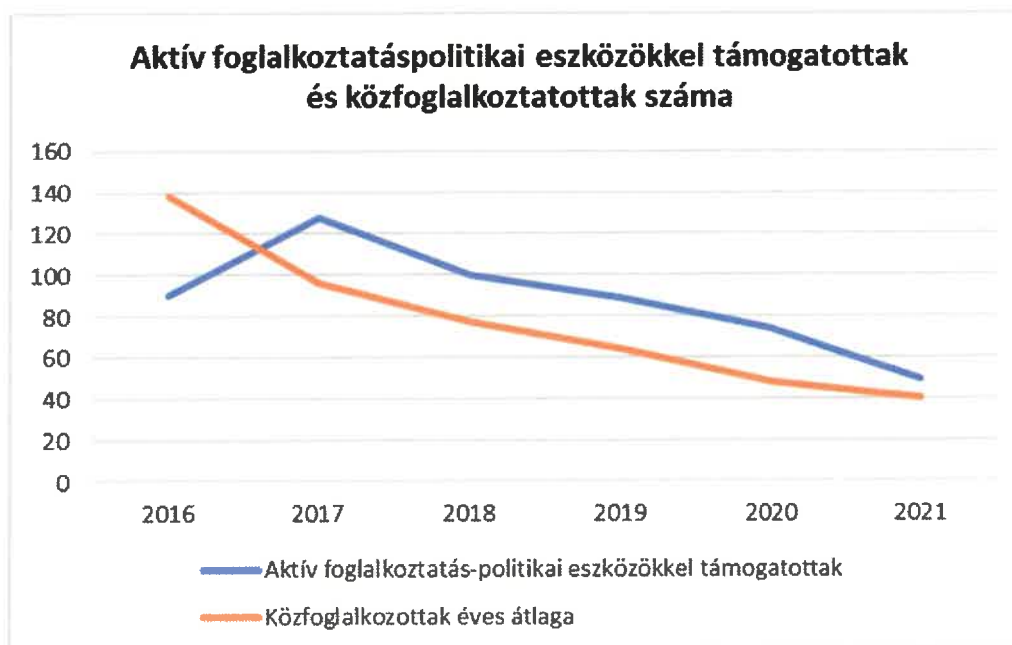

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Az Önkormányzat évről évre szembesül azzal a problémával, hogy az alacsony iskolai végzettségűek helyi foglalkoztatására szinte csak a közmunka keretében van lehetőség. Az abban foglalkoztatottak száma egyre csökkent, ugyanis a program célja az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésbe való visszavezetés.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	90	138
2017	128	96
2018	100	77
2019	89	64
2020	74	48
2021	49	40

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

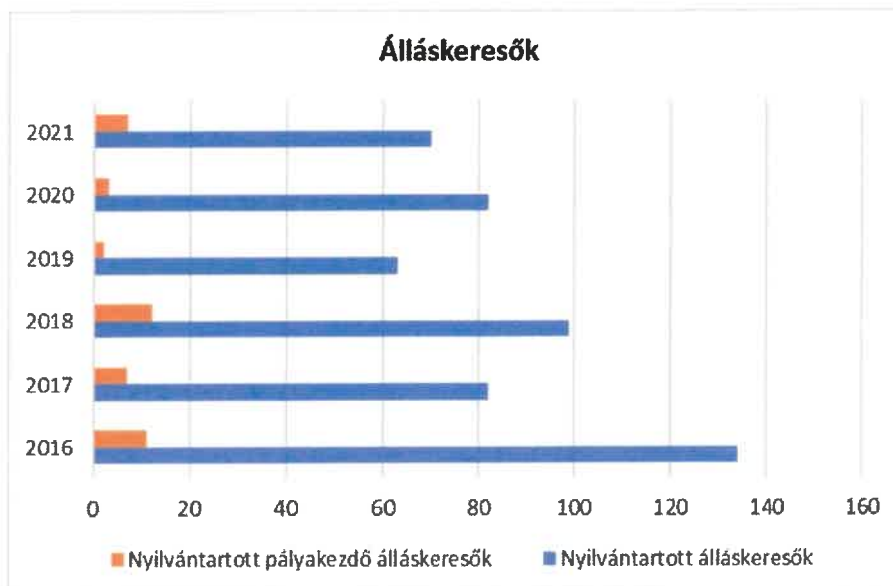
Az EFOP-1.6.2-16-2017-00123 számú projekt keretében sikerült elérni, hogy a településen szinte mindenki megszerezte a 8 osztályos végzettséget, sőt 85 fő piacképes OKJ-s szakmai képzettséget is. Többen éltek a lehetőséggel és munkát vállaltak. Helyben az önkormányzati konyha vállalkozó általi fejlesztése biztosított több munkahelyet. A helyi kisvállalkozók száma a gazdasági problémák miatt ingadozó.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A fiatalok munkaerőpiacon való elhelyezkedését az önkormányzat csak akkor tudja támogatni, ha pályázati forrásból képzéseket indít. Jelenleg nincs ilyen program.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	134	11
2017	82	7
2018	99	12
2019	63	2
2020	82	3
2021	70	7

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Az Önkormányzat kapcsolatban van a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal keretében működő Munkaügyi Központtal, tájékoztatja a lakosságot a Debrecenben szervezett képzésekről, részt vesz a Központ által koordinált pályázatokban.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A rendelkezésre álló adatok alapján a célcsoportban továbbra is alacsony az iskolai végzettség, ezért az önkormányzat szinte csak közmunkaprogram keretében tudja alkalmazni őket.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Erre vonatkozó jogi eljárás a településen nem volt.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

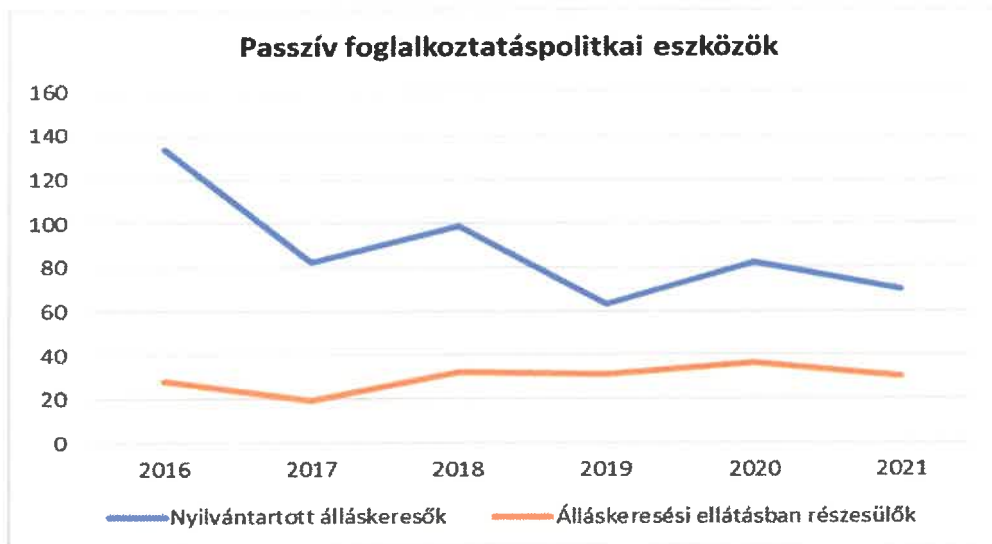
Az informatika gyors fejlődése miatt a lakosság, első sorban az idősebb korosztály, szinte állandóan igényelné a digitális képzést. Ennek megszervezésére a lehetőségek adóttak. Az EFOP-1.6.2-16-2017-00123 számú projekt keretében 20 fő digitális kompetencia képzésben részesült.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

2021-ben a nyilvántartott álláskereső 42,8 %-a részesült segélyben. Álláskeresői járadékra 30 fő volt jogosult. A korábbi segélyezési formák mellett új ellátási formák is bevezetésre kerültek: pl. rehabilitációs járadék, nyugdíj előtti segély stb. Akik ezeket az ellátási formákat igényelték, azok már nem szerepelnek a rendszeres szociális segélyben részesülők között.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskereső ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	134	8,90%	28	20,90%
2017	82	5,58%	19	23,17%
2018	99	6,76%	32	32,32%
2019	63	4,39%	31	49,21%
2020	82	5,77%	36	43,90%
2021	70	5,08%	30	42,86%

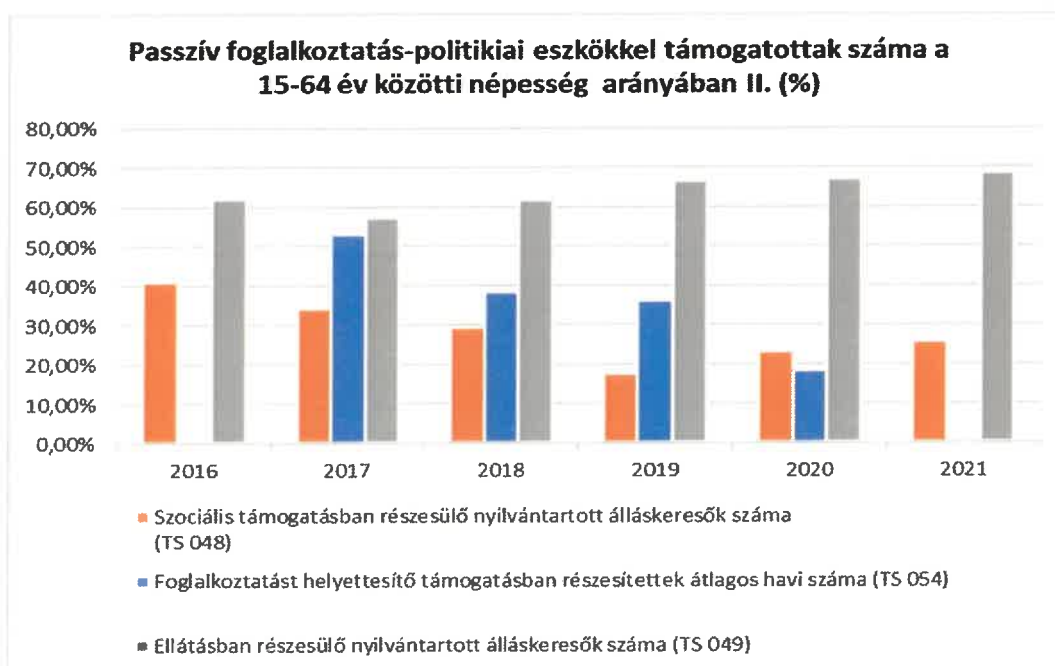
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

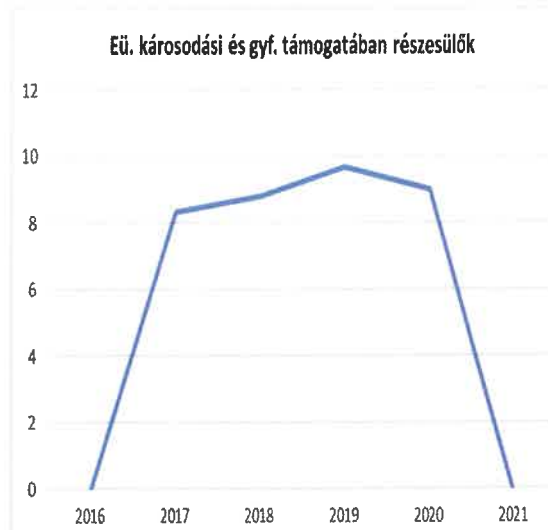
3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskereső száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	55	41,04%	0	0,00%	83	61,94%
2017	28	34,15%	43	52,99%	47	57,32%
2018	29	29,29%	38	38,44%	61	61,62%
2019	11	17,46%	23	36,05%	42	66,67%
2020	19	23,17%	15	18,23%	55	67,07%
2021	18	25,71%	0	0,00%	48	68,57%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	0
2017	8
2018	9
2019	10
2020	9
2021	0

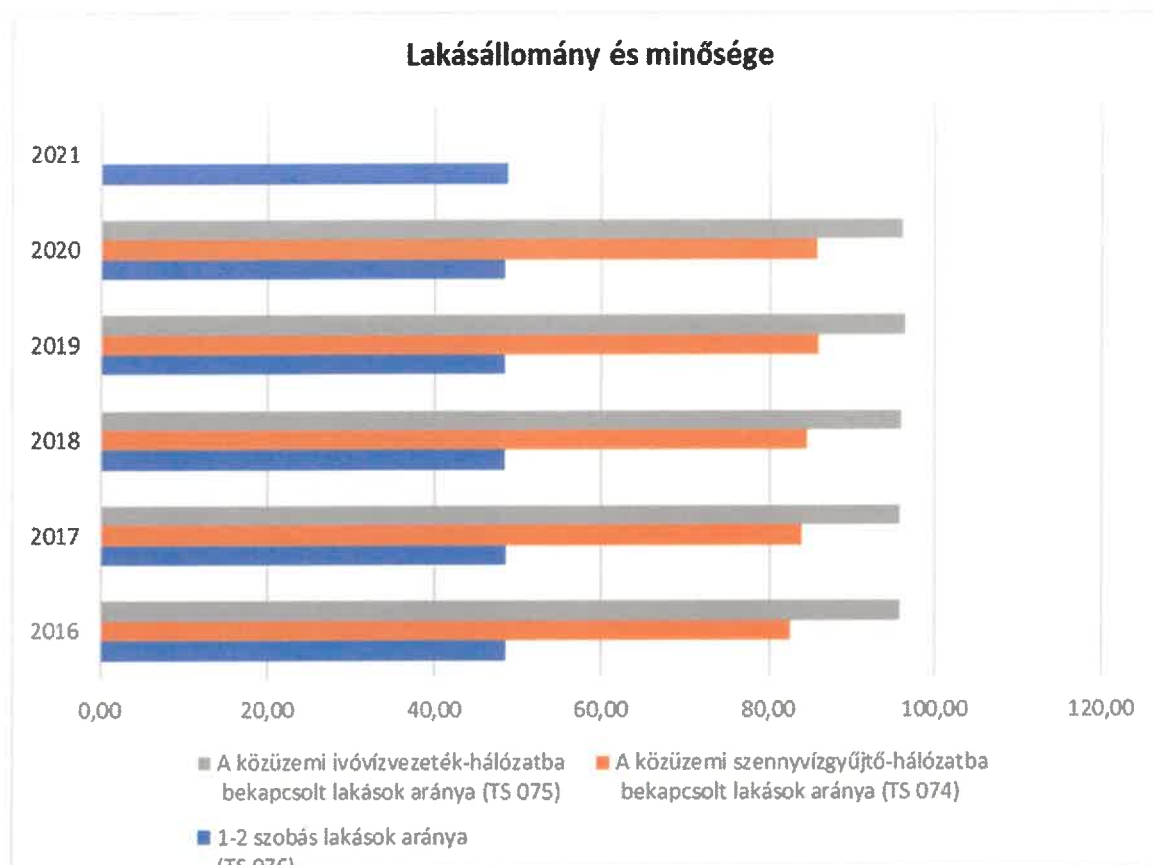
Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közművi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közművi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	856	0	0,00	48,60	82,48	95,79
2017	857	1	1,17	48,54	83,90	95,80
2018	858	1	1,17	48,48	84,50	96,04
2019	858	0	0,00	48,48	85,90	96,39
2020	858	1	1,17	48,48	85,78	96,15
2021	861	6	6,97	48,78	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány (önkormányzati adatok)							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	856	5	1	0	0	0	0
2017	857	5	1	0	0	0	0
2018	858	5	1	0	0	0	0
2019	858	5	1	0	0	0	0
2020	858	5	1	0	0	0	0
2021	861	5	8	0	0	0	0

Forrás: TelR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Az EFOP-2.4.1-16-2017-00003 számú ÓV-LAK pályázat keretében az Önkormányzat 7 szociális bérlakást épített. A településen jelenleg nincs hajléktalan, de krízishelyzetben az Önkormányzat nem tudna lakást biztosítani nehéz helyzetbe került családoknak. Két fő él veszélyeztetett lakhatási körülmények között, saját felelősségére tartózkodik az ingatlanban.

b) szociális lakhatás

7 db szociális bérlakásban 35 fő él.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok
Az Önkormányzatnak nincs ilyen ingatlana.

d) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	130	0
2017	110	5
2018	94	405
2019	97	304
2020	88	563
2021	70	341

Forrás: TeIR, KSH Tstar

e) eladósodottság

A lakosság eladósodottságáról az Önkormányzat nem rendelkezik pontos adatokkal. A devizahitelek miatt nehéz helyzetbe került családok száma csökkenni látszik, de sokan nagy összegű szabad felhasználású hiteleket vettek fel, amit nem tudnak törleszteni, így a hitel miatt az ingatlanok kerülnek végrehajtás alá. Az EFOP-1.6.2-16-2017-00123 számú projekt keretében adósságkezelési tanácsadás állt rendelkezésre, melyet igénybe is vettek.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Belterületen összesen 34 lakásban elégtelen a lakhatási körülmény, általában az ivóvíz-bevezetés és a szennyvízcsatornára való rákötés hiánya miatt. Bár az Önkormányzat több alkalommal is támogatta a kedvezményes rákötést, még most sem sikerült elérni, hogy minden ingatlanról a szennyvíz a zárt csatornarendszerbe kerüljön. Külterületen, főként zártkertben vannak lakott ingatlanok. Az utóbbi években főként a Cserebura kertbe költöztek többen. Az áram jellemzően be van vezetve, de vezetékes ivóvíz nincs és az ingatlanok megközelítése is földúton történik.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

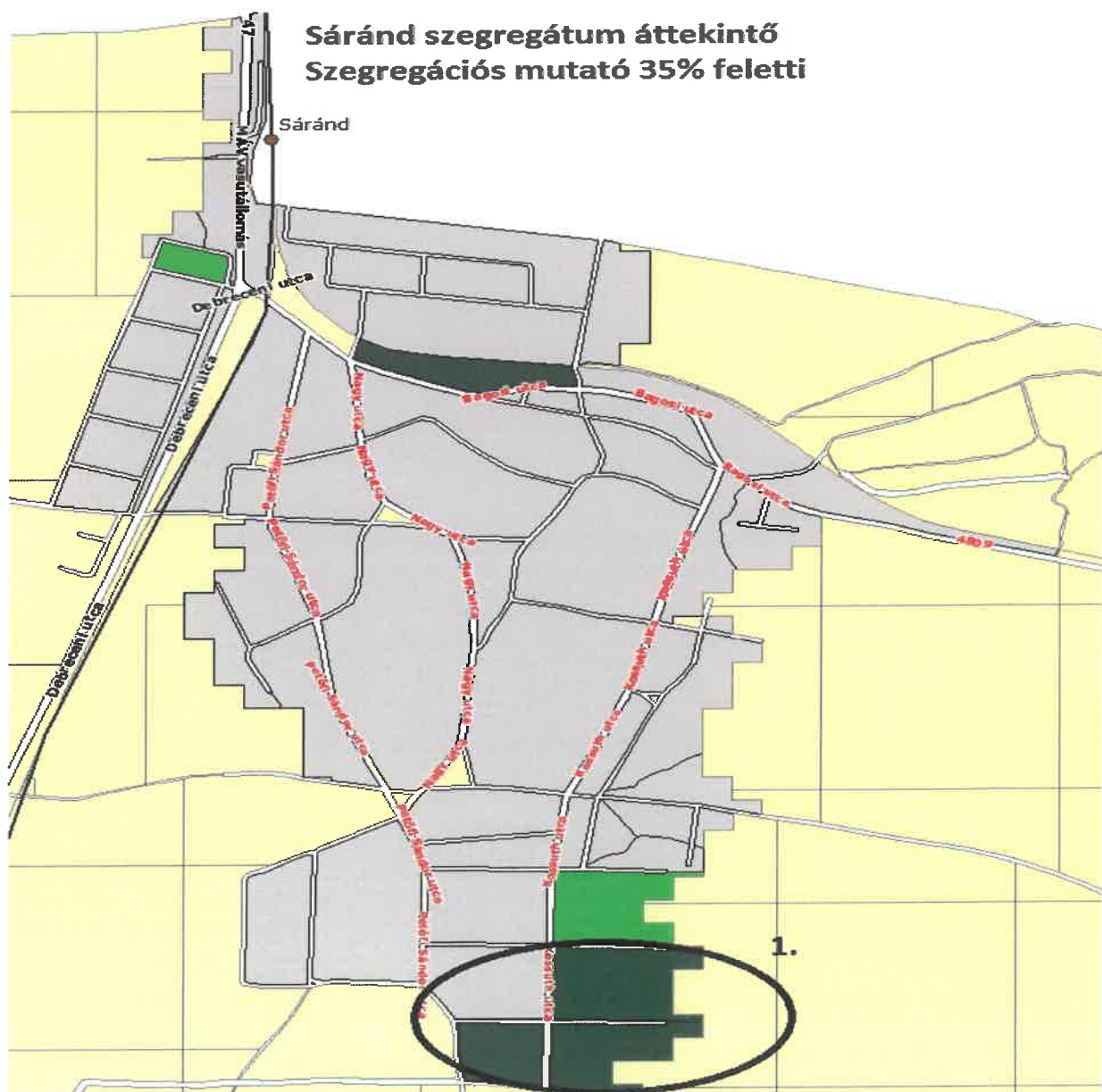
Szegregátumnak minősülő terület a KSH adatai alapján a Hunyadi utca, a Dózsa Gy. utca, a Bajcsy-Zs. utca és a Kossuth utca vége.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

A szegregátumban 105 lakásban összesen 386 fő él, ebből 204 fő aktív korú. A gyermekek rendszeresen járnak iskolába.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

A természetes kiválasztódás miatt veszélyeztetett a Rózsa utca és Szabadság utca. Ezeken az utcákon az ingatlanok árfekvése miatt inkább a nehéz anyagi körülmények között élők, a kevés hitelre jogosultak tudnak vásárolni. Ezen a körülményen az Önkormányzat változtatni szeretne. Az EFOP-1.6.2-16 és EFOP-2.4.1. Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal pályázat lehetőséget nyújtott a szegregátumban élők felzárkóztatására, közszolgáltatásokhoz, információhoz való hozzáférésük javítására, a településen a közösségi kohézió erősítésére.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A településen háziorvosi, védőnői, házi gyermekorvosi és iskola-egészségügyi, valamint fogorvosi alapellátás működik.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	1	1	1	0	0,00
2017	0	1	1	1	52	21,45
2018	0	1	1	1	75	18,50
2019	0	1	1	1	52	11,87
2020	0	1	1	1	66	11,17
2021	0	1	1	1	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Pályázatok keretében próbálunk alkalmi szűréseket szervezni (pl. EFOP-1.6.2-16-2017-00123). A projekt keretében 45 fő vett részt különböző szűrővizsgálatokon pld. nőgyógyászati, szemészeti, mellkasröntgen.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Szakellátás a településen nincs, Hosszúpályiban, Létavértesen vagy Debrecenben van a legközelebb. Az EFOP-1.6.2-16-2017-00123 számú projekt keretében pszichológus segítségével meseterápiás foglalkozásokat szerveztünk a szegregátumban élő gyermekek részére.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A gyermekétkeztetés a Nagykonyha Kft. által történik. Az Önkormányzat Mezőgazdasági Start munka keretében jelenleg zöldségfélét és bogyós gyümölcsöket termeszt, valamint csirkét és sertést tenyészt.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az iskola tornatermén kívül az önkormányzat az Olimpia utcán sportközpontot üzemeltet, ahol füves focipálya, rekortánpálya, játszótér és kondipark várja a sportolni, kikapcsolódni vágyókat. A TOP_PLUSZ-1.2.1.-21-HB1-2022-00067 számú Sárádon Sárándért projekt keretében „Kölyökpark” kerül kialakításra aszfaltburkolatú pumpapályával, okospadokkal, melynek célja, hogy a játszótér már nem igénylő kamaszok is helyben tölthessék szabadidejüket.

Az EFOP-2.4.1-16-2017-00003 számú projekt keretében új játszótér épült a Bocskai utca végén. A játszótér egy közösségi tér, ahol a gyerekek mellett a szülők is összejöhetnek. A játszótéren töltött idő, a gyermek testi és lelki fejlődése szempontjából egyaránt fontos.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A házi segítségnyújtásról és az idősek nappali ellátásáról a Sárándi Református Egyházkerület fenntartásában működő Bethesda Szociális Szolgáltató gondoskodik. 2016. június hónaptól a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és a támogató szolgálatot a Derecske-Létavérsesi Kistérség látja el.

g) droprevenciós szolgáltatások;

A fiatalok körében egyre nagyobb problémát okozó droghasználat csökkentésére, illetve megelőzésére az iskolában szerveznek oktató programokat. Az EFOP-1.6.2.-16-2017-00123 számú projekt keretében 2 alkalommal vehettek részt az általános iskola tanulói prevenciós előadáson Toljuk a cuccot haver és Mondj nemet a drogokra címmel.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Ilyen jellegű panasz a Polgármesteri Hivatalhoz nem érkezett.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A Szociális és Egészségügyi Bizottság a fogyatékkal élő iskoláskorú gyermekek részére utazási kedvezményt állapít meg helyi rendelet alapján.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	350
2020	400
2021	430

Forrás: Önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai;

Elsősorban a Közösségi Térként működő Könyvtár és Művelődési Ház nyújt lehetőséget a különböző rendezvények lebonyolításához. Az EFOP-2.4.1-16-2017-00003 számú projekt keretében külön bejáratral és akadálymentesítéssel került kialakításra a Csillag Szolgáltatóház, melynek célja, hogy a szegregátumban élő emberek programjaihoz helyszínt biztosítson.

Itt tartja rendszeres összejöveteleit a Nyugdíjas Klub, a felnőtt néptáncsoport, a Dalárda. 2020 nyarán megkezdte működését a gyerektábor és a Gyurgyalag Szálláshely. Civil kezdeményezésre alakult és rendszeresen ülésezik a Kulturális Kerekasztal és a

Környezetvédelmi Kerekasztal. Az utóbbi évben újra kezdte működését a Sárándi Fogyatékkal Élőkért és Családjaikért Egyesület is.

A Dózsa György utcán a szegregátumban került kialakításra a Csillagpont, aminek célja, hogy a célcsoport számára ingyenesen olyan szolgáltatásokat nyújtsunk, amit a saját háztartásukban különböző okok miatt nem tudnak megvalósítani. Egy biztos pont, ahol szakemberek, szociális munkások mindennapi jelenléte nyújt segítséget hétköznapiakon.

A Csillagpont szolgáltatásai:

Szolgáltatásaink a teljesség igénye nélkül:

- Segítség az online oktatásban, korrepetálás
- Az online oktatáshoz helyben tabletet internetet biztosítunk
- Internet
- Mosási, szárítási lehetőség
- Tisztálkodási lehetőség
- Ügyintézésben segítségnyújtás (kérelmek, nyomtatványok kitöltése; mellékletek beszerzése; összegyűjtése)
- Szabadidős tevékenységek szervezése
- Adósságkezelési tanácsadás
- Önéletrajz írás, álláskeresési tanácsok
- Fejlesztő és társasjátékok
- Diavetítési lehetőség

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsonzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
2	nem	7 377	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Településünkön nem jellemzőek az etnikai konfliktusok, a problémák inkább magánjellegűek. (szomszédvita)

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

Az önkéntesség első megnyilvánulása a gyerekek által kezdeményezett Tutor program volt, melynek keretében magasabb osztályba járó tanulók foglalkoztak fiatalabb iskolatársaikkal. Az érettségihez előírt 50 óra társadalmi munkát szívesen dolgozzák le a gyerekek az Önkormányzat rendezvényein. Az önkormányzat gyakran kezdeményez önkéntes programokat, ilyenek keretében festettük le a buszmegállót, gyűjtöttünk szemetet a település külső részein, illetve segítettünk a kerékpárút melletti pihenőhely kialakításában és fák ültetésében.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

A Magyarországon élő nemzetiségek közül Sárádon nagyobb számban a roma nemzetiség van jelen. Nemzetiségi óvoda, vagy iskola nincs a településen. Civil kezdeményezés nem jellemző, a nemzetiségi önkormányzat szervez időnként programokat.

- e) helyi lakossági önszerveződések.

A korábban alakult civil szervezetek közül több megszűnt. Jelenleg 2 alapítvány, 3 egyesület, a férfi dalárda és a nyugdíjas klub működik.

A Sárándi Hagyományörző Egyesület keretében működik a Sárándi Dalárda. Az egyesület célja egy összetartó baráti társasággá kovácsolni közösségünk népi kultúrára, a település hagyományainak megőrzésére nyitott lakosait. Fontos egy olyan közösség létrehozása, ami mintaként követi a régi falusi emberek évszázadok alatt kialakult szokásrendjét, a település történelmének feltérképezését. Ezeket a mintákat követve hisznek a falu megtartó erejében, a kis közösségek életrevalóságában, a népi kultúra fenntarthatóságában, történelmünk megismerésében, néphagyományaink megőrzésében. Az egyesület 2023. évben programsorozatot indít Sárándi Szabadegyetem címmel, melynek célja a népzene, népszokások és a népművészeti hagyományok ápolása, a paraszti élet terjesztése, bemutatása, a múlt értékeinek átörökítése. A településen élőknek lehetősége lesz ismereteit bővíteni népi építészet, gyümölcslészet, öngyógyítás és kultúra témákban.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Roma Nemzetiségi Önkormányzat 2012-ben megállapodást írt alá a települési Önkormányzattal, mely rögzíti az együttműködés alapvető tárgyi és személyi feltételeit, és amely évente felülvizsgálatra kerül. A Nemzetiségi Önkormányzat esélyegyenlőségi tevékenységével kapcsolatban külön tervezetet a Polgármesteri Hivatalhoz eddig nem juttatott el. Az RNÖ több alkalommal is jelentkezett pályázati kiírásokra, felvette a kapcsolatot segítő szervezetekkel. A közösség részéről nagyobb kezdeményező készség kellene programok szervezésére.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A települési mélyszegénységben élők alulképzettek	Képzések szervezése általános iskola befejezésére, piacképes szakmák megszerzésére
A településen magas a munkanélküliek száma	A mélyszegénységben élők munkához juttatása közfoglalkoztatás keretében, munkáltatókkal kapcsolatfelvétel, együttműködések kialakítása, toborzások, workshopok szervezése

A szabadidő hasznos eltöltésére nincs lehetőség	Közösségi tér kiválasztása, megvásárlása vagy rendbetétele, közösségi programok szervezése/Sporttelep, játszótér, Kölyökpark kialakítása. Nyári közösségépítő, kulturális programok biztosítása
Egyoldalú táplálkozásból fakadó betegségek késői felismerése, kezeletlen szenvedélybetegségek	Szűrővizsgálatok, tájékoztató és prevenció célú előadások, szemléletformáló programok szervezése
Életvezetési problémák	Önálló életvezetésre, stabil jövőkép kialakítására irányuló tréningek, pályázati lehetőségek kihasználásával
Korai iskolaelhagyás és korai gyerekszülés	Tudatos családalapítás, roma nők képzése, korai iskolaelhagyás csökkentése
Szegregálódás	Komplex szegregátum fejlesztés, Szociális bérlekások, szegregátumban élők képzése, közösségépítő programok szervezése
Érdektelenség, motiválatlanság	Tájékoztató előadások, hiteles roma személyek életútjának bemutatása
Adathiány	Eladósodottságról adatgyűjtés Prevenációs és szűrőprogramokon való részvételről adatgyűjtés Személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybe vevőiről adatgyűjtés

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2. számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 127	1 238	2365	47,65%	52,35%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)	77			3,26%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	176	174	350	7,44%	7,36%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	33	51	84	1,40%	2,16%

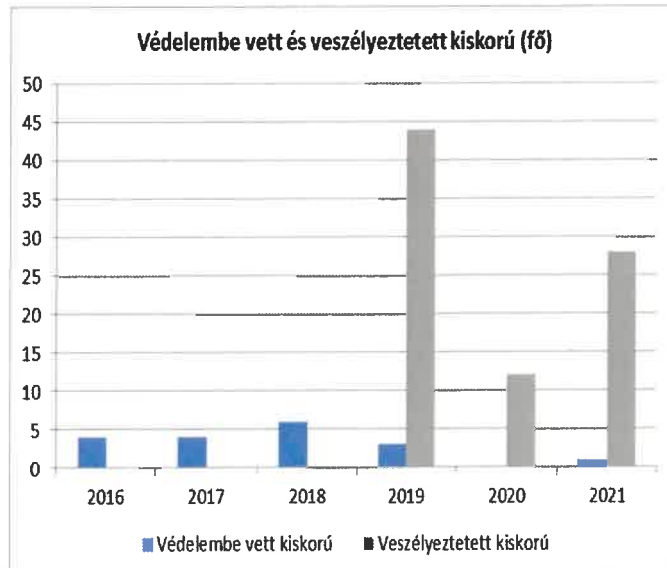
Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

2019-ben 8 gyermek volt védelembe véve, és 44 gyermek volt veszélyeztetett. Az óvodában 66 gyermekből 6 hátrányos helyzetű, és 8 halmozottan hátrányos helyzetű. Az iskolában 158 tanuló közül 30 hátrányos helyzetű, és 23 halmozottan hátrányos helyzetű.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	4	0
2017	4	0
2018	6	0
2019	3	44
2020	0	12
2021	1	28

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

Csökkenő tendenciát mutat részben a minimálbér emelkedése, részben a foglalkoztatottság növekedése miatt.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	0
2017	155
2018	117
2019	93
2020	116
2021	96

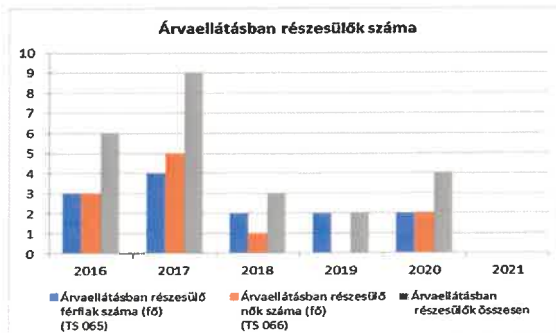
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

1 család részesül utazási kedvezményben, mivel a családban súlyos fogyatékkal élő gyereket nevelnek, aki részére a településen nem biztosított a speciális képzés. A gyermek súlyos mozgáskorlátozott.

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	3	3	6
2017	4	5	9
2018	2	1	3
2019	2	0	2
2020	2	2	4
2021	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A 2019/2020-as tanévben 75 gyermek részesült ingyenes óvodai étkeztetésben, 43 gyermek pedig ingyenes iskolai étkeztetésben. 50%-os mértékű kedvezményes iskolai étkezésre 27 fő jogosult.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Nem jellemző a településen.

- f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Nem jellemző a településen.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregátumban 93 gyerek él, ebből 85 iskolás korú. 4 lakásban nincs vezetékes ivóvíz. Áram és fűtési lehetőség mindenütt van. A helyi iskola és óvoda gyalog 10 perc alatt elérhető, a buszmegálló szintén. Mind az Önkormányzat, mind az oktatási intézmények igyekeznek kiemelt figyelmet fordítani a felzárkóztatási programokra. Az EFOP-1.6.2-16-2017-00123 számú projekt keretében a szegregátumban élő gyermekeknek rendszeres programokat biztosítottunk és biztosítunk. Pld. meseterápiás foglalkozások, baba-mama klub, korrepetálás, ismeretterjesztő előadások, nyári tábor stb.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnői ellátást jelenleg tartós helyettesítéssel oldjuk meg.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	1	59	59
2017	0	69	69
2018	1	72	72
2019	1	77	77
2020	1	75	75
2021	0	84	84

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Sáránd és Hajdúbagos közösen működtetik a gyermekorvosi ellátást.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos s által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	1	1	59	84
2017	0	1	1	69	90
2018	0	1	1	72	90
2019	0	1	1	77	84
2020	0	1	1	75	78
2021	0	1	1	84	73

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati
adatok

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A településen nincs.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekjóléti alapellátás 2007.01.01-től a Hosszúpályi Mikrotérség Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat keretén belül működik. A gyermekvédelmi rendszer átszervezése miatt a jelzőrendszer működése észrevehetően nehezebb lett.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	1	7
2019	1	7
2020	1	7
2021	1	8

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	7	7	7	7
2019	0	0	0	0	7	7	7	7
2020	0	0	0	0	7	7	7	7
2021	0	0	0	0	8	8	8	8

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem;

2019-ben 32 új esetet jeleztek a jelzőrendszer tagjai, 8 esetben védelembe vétel melletti családgondozást javasolt a Gyámhivatal.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Településünkön egy intézmény fogadja a krízishelyzetben lévő családokat 50 km-es távolságon belül. Tavalyi évben egy esetben vette egy család igénybe ezt a megoldást.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

Rekortán pályán van lehetőség labdajátékok szervezésére, valamint kondiparkban sportolásra. Nyáron különböző táborokat szervez az Önkormányzat gyermekek részére (pl. Gyerekesély Program – Derecske, EFOP-3.3.2).

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A RGYVK-ban részesülő 1-8. osztályos gyerekek kapnak ingyenes étkezést és tankönyvtámogatást a településen.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Az EFOP-1.6.2-16-2017-00123 számú projekt keretében „ottalvós” gyermektáborok szervezése történt, melyben a szegregátumban élő gyermekek hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekek együtt vettek részt. A táborok tematikusak valamilyen ismeret átadására voltak hivatottak (pld. néptánc-tábor, hímző szúrártétkészítő tábor, honismereti tábor). Az eltérő kultúrájú és háttérű gyermekeket több alkalommal vittük ismeretterjesztő előadásokra, múzeumokba pld. Agóra Tudományos Élményközpont, Tiszatavi Ökocentrum stb.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A település jegyzőjéhez nem érkezett ilyen jelzés.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

A helyi óvoda 2008 óta kapcsolódott be az Óvodai Integrációs Fejlesztőprogramba. Ennek keretén belül a HHH gyermekek kiemelt odafigyelésben részesülnek. 2015. szeptember óta az óvoda visszakerült az Önkormányzat fenntartásába és óvoda és mini bölcsődeként működik. Jelenleg minden 3 éves kort betöltött gyermeket fel tudnak venni. Pályázat keretében keresik a lehetőségeket a bővítésre, mivel a nő a kisgyermekes szülők munkába állásának igénye. A tanulók számára a szociális hátrányok csökkentése területén elsősorban a kirándulásokon, kulturális rendezvényeken való részvétel ingyenes biztosítása nagy segítség. Az egyéni fejlesztések segítségével a lemorzsolódás csökkenthető.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

Integrált oktatás keretében valósul meg a településen.

4.4. a) 1. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	68	20	29,41
2017	59	17	28,81
2018	51	19	37,25
2019	61	7	11,48
2020	69	7	10,14
2021	65	8	12,3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	222	54	26,47
2017	204	81	42,19
2018	192	71	41,28
2019	172	6	4,05
2020	158	17	11,26
2021	150	40	26,6

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	9	99
2017	14	82
2018	32	59
2019	23	42
2020	42	45
2021	47	30

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

A helyi iskolában a Derecske - Létavértes Kistérségi Szakszolgálat látja el ezeket a feladatokat.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	4	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	75	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:30	17:00
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	18	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	6	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	6	0
Gyógypedagógusok létszáma	1 (heti 8 óra)	0
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	1	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	77	3	69	1	68	0	0	23
2017	79	3	75	1	59	0	0	20
2018	79	3	75	1	51	0	0	17
2019	79	3	75	1	61	0	0	20
2020	81	3	75	1	69	0	0	23
2021	80	3	75	1	65	0	0	22

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	9	1	22,67	12,75
2017	0	9	1	21,33	15,10
2018	0	9	1	19,11	12,79
2019	0	8	1	18,50	16,22
2020	0	8	1	18,88	11,26
2021	0	0	0	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	24
2017	29
2018	30
2019	25
2020	18
2021	19

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;
Ilyen probléma nem merült fel.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;
A kompetencia mérés eredménye alatta marad az országos átlagnak mindkét tárgyból.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.
A helyi iskolában integrációs program, illetve az Útravaló program keretén belül nyújtanak a hátrányos helyzetű gyermekek számára felzárkózási lehetőséget a pedagógusok. A középiskolások a Tutor programban vehetnek részt tanulmányi előmenetelük javítása érdekében. Az EFOP-1.6.2-16-2017-00123 számú projekt keretében a hátrányos helyzetű, tanulásban lemaradt tanulók pedagógusok általi korrepetálása történt.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	0	n.a.	170
2017	n.a.	0	n.a.	72
2018	n.a.	0	n.a.	58
2019	n.a.	0	n.a.	39
2020	n.a.	0	n.a.	88
2021	n.a.	0	n.a.	59

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

A Sárándi Napsugár Óvoda és Mini Bölcsőde jelzése alapján növekvő tendenciát mutat a Sajátos Nevelési Igényű (SNI) és a Beilleszkedési-, magatartás és tanulási nehézségekkel (BTMN) küzdő gyermekek száma. Míg a 2019/2020-as nevelési évben 2 fő SNI gyerek volt az óvodában, addig a 2020/2021-es nevelési évben 2 fő SNI és 1 fő BTMN, a 2021/2022-es évben 5 fő SNI és 2 fő BTMN, a jelenlegi nevelési évben pedig 8 fő SNI és 1 fő BTMN. ezeknek a gyerekeknek az ellátása nagy feladat mind a szülőknek, mind az intézménynek, főként azért, mert nagyon kevés a szakember a speciális foglalkozásokhoz.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A szülők nem megfelelően törődnek gyermekeikkel	Szemléletformáló programok, háztartástan, életviteli tanácsadás (egészséges táplálkozás, egészséges életmód)
Iskolai, óvodai szünetekben a dolgozó szülők nem tudják hová tenni a gyermekeiket	Nyári gyerekétkeztetés, napközi és alkotó táborok szervezése Sport és turisztikai jellegű fejlesztések (vizes élőhely, tanösvény kialakítása)
Szabadidő hasznos eltöltése	Szakkörök indítása, folytatása (pályázat függő) Kalandpark, Kölyökpark, játszótér, edzőterem (pályázat függő)
Kevés ingyenes felzárkóztató és sport program	Oktatási és sport programok szervezése (Tanoda vagy középiskolások 50 órás társadalmi munkája keretében)
Középiskolások iskolai eredménye romlik	Internet biztosítása, korrepetálás (könyvtár, mentor program)
Az iskola fűtése korszerűtlen, nem gazdaságos	Iskola épületének fűtőkorszerűsítése (pályázat függő)
Nő a speciális igényű gyerekek száma	Szakemberek bevonása (gyógypedagógus, logopédus, pszichológus) Helyi pedagógusok továbbképzése
Nő az élelmiszerérzékeny, élelmiszerallergiás gyermekek száma	Szülők részére támogatás a speciális étkeztetéshez (vásárlási utalvány)

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

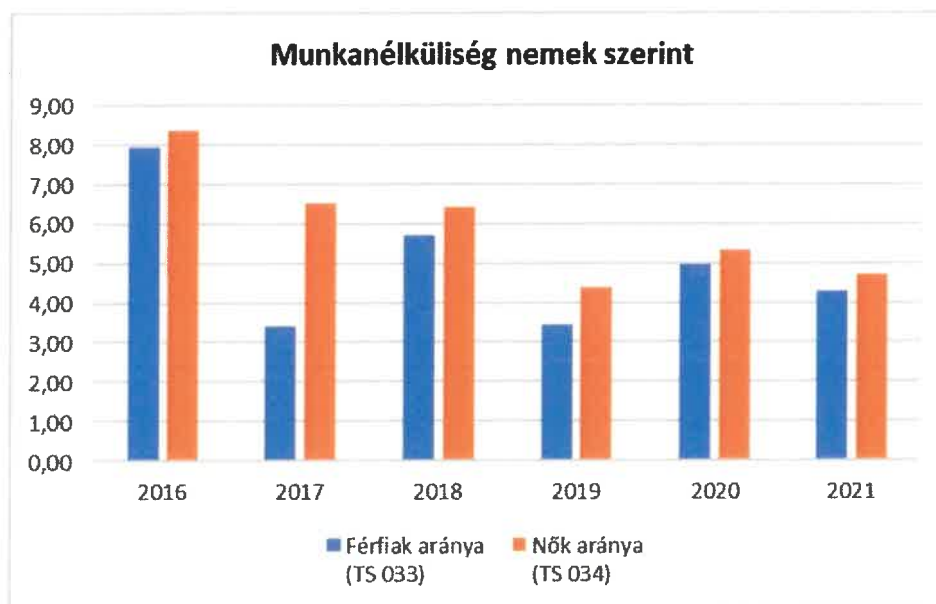
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal adatai alapján a munkanélküliek számának folyamatos csökkenése tapasztalható az utóbbi években. 2019-ben 36 fő regisztrált munkanélküli nő volt a településen.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	7,94	8,36	8,15%
2017	3,41	6,5	4,96%
2018	5,69	6,4	6,05%
2019	3,44	4,37	3,91%
2020	4,96	5,3	5,13%
2021	4,27	4,7	4,49%

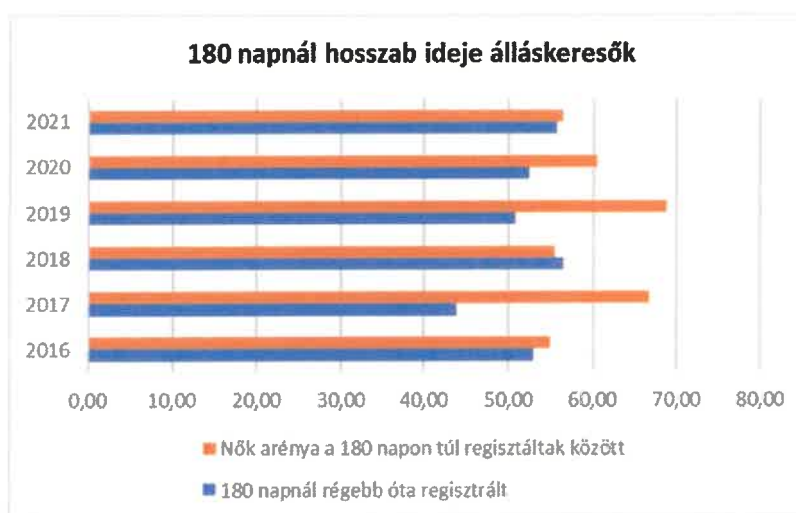
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2016	52,99	54,93
2017	43,9	66,67
2018	56,57	55,36
2019	50,79	68,75
2020	52,44	60,47
2021	55,71	56,41

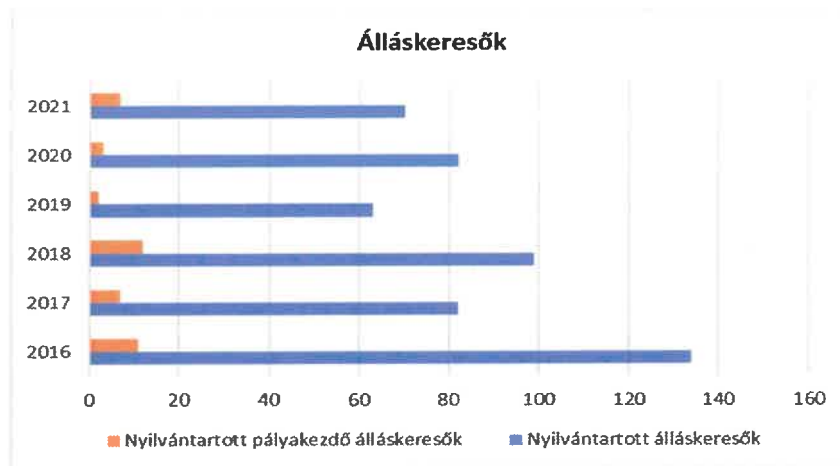
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma

Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	134	11
2017	82	7
2018	99	12
2019	63	2
2020	82	3
2021	70	7

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Ilyen jellegű programokat a Munkaügyi Központ szervez, helyileg csak pályázati forrásból tudunk indítani. Az EFOP-1.6.2-16-2017-00123 számú projekt keretében 34 nő szerzett piacképes OKJ bizonyítványt többek között intézménytakarító, konyhai kisegítő vagy raktáros szakmákban.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Helyi tapasztalataink szerint alacsony végzettséggel a nők talán még nehezebben tudnak elhelyezkedni, mint a férfiak. Többnyire ők viszik a gyerekeket óvodába, iskolába reggelente, így idejük is sokkal kötöttebb, nehezen tudják megoldani, hogy Debrecenben vállaljanak munkát. Helyben pedig a közmunkán kívül alig van munkalehetőség.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nem volt panasz helyi foglalkoztatáson belül.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Az óvoda időbeosztása alkalmas, hogy a szülők munkakezdés előtt a gyerekeket bevigyék. 2019-ben 77 fő 3 év alatti gyerek volt a településen.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	1	59	59
2017	0	69	69
2018	1	72	72
2019	1	77	77
2020	1	75	75
2021	0	84	84

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	0	0
2017	0	0
2018	7	7
2019	7	7
2020	7	7
2021	7	7

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	7	7	0	0
2019	0	0	0	0	7	7	0	0
2020	0	0	0	0	7	7	0	0
2021	0	0	0	0	7	7	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Tapasztaljuk, hogy a fiatalok nehezen szánják rá magukat a házasságra, a családtervezésre. Legtöbbször azt fogalmazzák meg, hogy nem szeretnének létbizonytalanságban gyereket vállalni, illetve szülést követően a nők nehezen tudnak újra elhelyezkedni. A családtámogatások (CSOK, Babaváró) bevezetésével az utóbbi két évben ez változott, több volt a házasságkötés.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Ha érkezett is ezzel kapcsolatos bejelentés, hivatalos eljárás nem indult. A családon belüli erőszak esetében számolni kell a magas látenciával. Az érintettek elhallgatják, letagadják és legtöbbször csak akkor kérnek segítséget, amikor már elviselhetetlenné válik a helyzet otthon.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A település 50 km-es körzetében egy önkormányzati tulajdonú és három nem önkormányzati tulajdonú (egyházi, alapítványi) anyaoththon található. A krízishelyzetbe került családok elhelyezése így nehézkes.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Településünkön minden intézményvezető nő. Az Önkormányzat Képviselő-testületében 7 főből 5 fő nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

2013-tól kezdődően az Önkormányzat pályázati forrásokból (TÁMOP, EFOP) próbálta ezt a területet fejleszteni, sajnos kevés eredménnyel. Kiemelt célterületek a képzések és a közösségerősítő programok.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Sokrétű női szerepeknek való megfelelés	Női Klub szervezése, felvilágosító előadások megtartása, háztartástan, gyermeknevelési tanácsok, baba-mama klub, család és munkahely összeegyeztethetőségéről előadások szervezése
A nők elhelyezkedésének lehetősége rosszabb, mint a férfiaké	Piacképes szakmák megtanulása a család fenntartása, összetartása mellett
A nők elhelyezkedése nehéz	Östermelővé válással bevételhez juttatni a családot, feltárni a lehetőségeket a piac kialakítására, a helyi termékek forgalmazására, gasztró-kulturális és népművészeti fesztivál megszervezése
A nők közcélú programba való bevonása nehezebb, mint a férfiaké	Nőknek megfelelő közmunkaprogram, telephely kialakítása
Gyermekek elhelyezése a munkába visszaállás érdekében	Bölcsődei, óvodai férőhelyek növelése, gyermekmegőrzés (TOP pályázat)
A kisgyermek szülők hátrányban vannak	Kisgyermeket nevelő szülők képzésének elősegítése, ösztöndíja és elhelyezkedésük támogatása
Adathiány	Adatgyűjtés a nőket érintő társadalmi problémákról és a felszámolásukra irányuló kezdeményezésekről
A krízishelyzetbe került család elhelyezése nehéz	Átmeneti szociális lakás kialakítása (pl. 012/18 hrsz.)

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

2019-ben a településen 531 fő nyugdíjas élt, ez a teljes lakosság 24,24 %-a. Nagy részük egyedül élő kisnyugdíjas. Ezért is fontos olyan generációkat összekötő programok kidolgozása, amely segíti az egyedül élő időseket mindennapi problémáik megoldásában.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

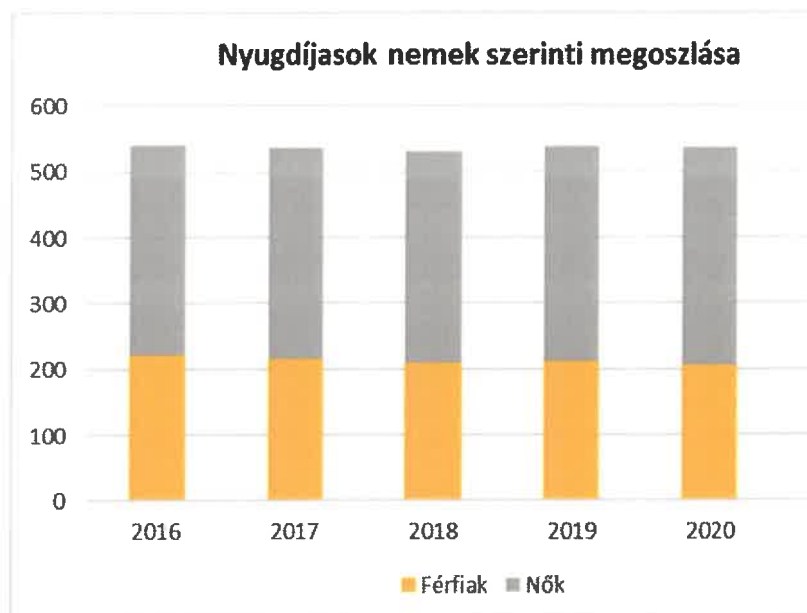
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	372	369	100,81%
2017	373	357	104,48%
2018	388	350	110,86%
2019	406	350	116,00%
2020	422	368	114,67%
2021	414	369	112,20%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	221	319	540
2017	215	322	537
2018	209	322	531
2019	212	327	539
2020	206	331	537
2021	196	316	512

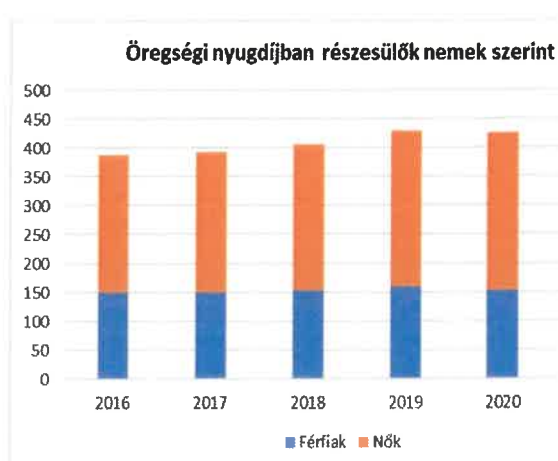
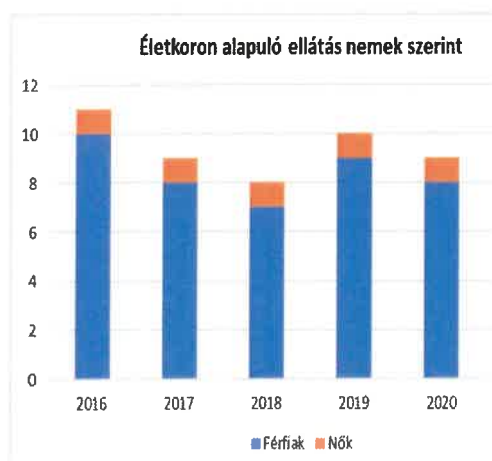
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	10	1	149	239	0	16	0
2017	8	1	149	243	0	16	3
2018	7	1	153	253	0	13	2
2019	9	1	159	270	0	13	2
2020	8	1	152	273	0	15	3
2021	8	1	144	268	0	9	3

Forrás: TeIR
Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A településen a nyilvántartott aktív korú álláskereső aránya elég magas, ezért elsősorban az ő foglalkoztatásukat igyekszik az Önkormányzat elősegíteni.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	134	82	99	63	82	70
41-45 év (TS 042)	Fő	22	11	11	3	5	4
	%	16,42%	13,41%	11,11%	4,76%	6,10%	5,71%
46-50 év (TS 043)	Fő	12	4	11	5	10	9
	%	8,96%	4,88%	11,11%	7,94%	12,20%	12,86%
51-55 év (TS 044)	Fő	16	5	12	5	10	7
	%	11,94%	6,10%	12,12%	7,94%	12,20%	10,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	14	12	11	7	6	4
	%	10,45%	14,63%	11,11%	11,11%	7,32%	5,71%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	7	11	18	18	20	20
	%	5,22%	13,41%	18,18%	28,57%	24,39%	28,57%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny idős kor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az Önkormányzat programok szervezésével igyekszik a közösségi életet megerősíteni. A nyugdíjas klub rendszeresen tartja az összejöveteleket és kapcsolatot tart a környékbeli településekkel is. A klub által szervezett farsangon sok nyugdíjas vesz részt a településről. Az országos fesztiválokra is több helyi lakos kíséri a klub fellépőit. (Országos Nyugdíjas Fesztivál-Berekfürdő, Országos Nyugdíjas Táncfesztivál-Gyula) Évente több nagyszabású rendezvényük van, mint pl. a megyei Dalok szárnyán fesztivál. Az önkormányzat segítséget nyújt a pályázatok felkutatásában és beadásában, melyből közösségi rendezvényeiket finanszírozzák.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

Az 50 év feletti munkaeerőpiaci esélyei rosszabbak, nehezen tudnak elhelyezkedni.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

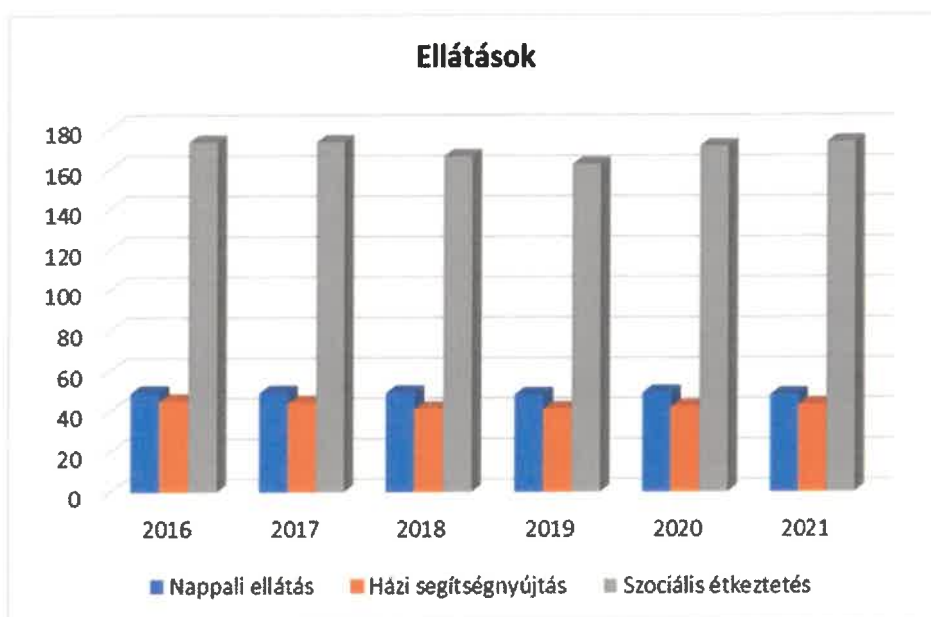
a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Helyben van házi orvos, illetve fogorvosi alapellátás. Az ügyeletet a Derecskei központ biztosítja. Szakorvosi rendelésekre Debrecenbe vagy Létavértesre lehet menni.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	372	49	45	173
2017	373	49	44	173
2018	388	49	41	166
2019	406	48	41	162
2020	422	49	42	171
2021	414	48	43	173

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

A Sárándi Ezüst Évek Nyugdíjas Klub évente több rendezvényt szervez, és szívesen látogat el a környező településekre is. Igyekeznek bekapcsolódni a pályázatokból finanszírozott vagy egyéb helyi programokba. Színházi előadásokat Derecskén vagy Debrecenben tudnak megtekinteni, de író-olvasó találkozókat szerveznek helyben is. Sok rendezvényen a résztvevők nagy arányát a nyugdíjas klub adja.

c) idősek informatikai jártassága;

Helyi adatgyűjtés során megkérdezett nyugdíjasok kb. 30 %-a rendelkezik informatikai jártassággal. Az utóbbi időben felmerült az igény, hogy ezeket a kompetenciákat fejlesszék, ezért önkéntes informatikus segítségével alapfokú informatikai képzést szerveztünk részükre. Jelenleg ilyen program nincs.

d) a generációk közötti programok.

Jelenleg ilyen program nincs.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Településünk nyugdíjasai rendszeresen látogatják a Nyugdíjas Klubot, részt vesznek a Falunapi rendezvényeken, bálokon, a minden év februárjában megrendezésre kerülő borfesztiválon, versmondó versenyt és népdaléneklési versenyt szerveznek.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idősek nem vagy kevésbé tudják a számítógépet, internetet használni, ezért nehezebben jutnak hozzá a hasznos információkhoz vagy nem tudnak pályázni pl. laptopra	Felhasználószintű tudás nyújtása az idősek számára az alapfoktól kezdve. Informatikai akadálymentesítés. A pályázatok benyújtásához adminisztratív segítségnyújtás
A településen az idősek nem érzik magukat biztonságban	Biztonságérzet javítása (kamerarendszer), járőrszolgálat megerősítése
Az egészségi állapot rossz	Természetjáró, országjáró, tájékoztató programok szervezése. Idősek tornája
Az egészségi állapot rossz, kevesen mennek szűrővizsgálatra	Szűrővizsgálatok megszervezése, a lakosság megfelelő tájékoztatása, egészségmegőrzésről szóló előadások tartása, programok szervezése (határjárás, túra szervezése, tánc, fürdőlátogatás), természeti értékek felfedezése Természetjáró, országjáró, tájékoztató programok szervezése. Idősek tornája
A háztartásoknál keletkezett száras, szerves hulladék nincs hasznosítva, a megújuló energiaforrások kiaknázatlanok	Helyi lehetőségek feltárása, a lakossággal való megismertetése, közösségi energiagazdálkodás kidolgozása, környezetvédelmi ismeretek terjesztése
Nincs egységes falukép, nem őshonos növények láthatóak, sok a szennyezett terület	A hagyományos falusi értékek feltárása, megőrzése, tiszta rendezett porták versenye, idősek tapasztalatának átadása. A faluban további helyszíneken hulladékgyűjtők elhelyezése
Kulturális hagyományok elsorvadása	Helytörténeti emlékek összegyűjtése, családfakutatás, régi szokásokat átörököltése, interjúk készítése Generációk közötti együttműködés javítása
Ravatalozó rossz állapota	Ravatalozó korszerűsítése, felújítása, a temetéskor használt hanghordozók felújítása

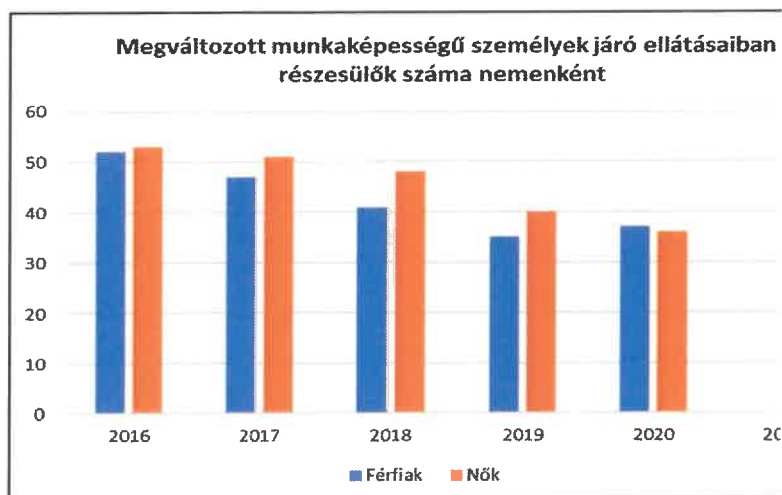
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	52	53	105
2017	47	51	98
2018	41	48	89
2019	35	40	75
2020	37	36	73
2021	34	33	37

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékkal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Sem a közszférában, sem gazdasági vállalkozásnál nincs alkalmazásban fogyatékkal élő személy. A településen foglalkoztatásuk nem megoldott, csökkent munkaképességűeket néha az Önkormányzat be tud vonni közmunkaprogramba.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A fogyatékkal élők munkavállalását két módon lehet támogatni: helyben olyan programot kialakítani, ahol jövedelmező tevékenységet tudnak folytatni vagy segíteni a szállításukat olyan településre, ahol van ilyen vállalkozás. Településünk jellegéből adódóan a második megoldás tűnik kivitelezhetőnek.

- c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A Derecskei Dermák Kht.-nál történt változások miatt több fogyatékkal élő személy az önkormányzat közfoglalkoztatási programjában van.

- d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

A településen a házi segítségnyújtást és az idősek nappali ellátását a Református Egyház fenntartásában álló Bethesda Szociális Szolgáltató végzi. Egy települési szociális ellátó központ kialakítása több problémát is megoldana, de az elmúlt években az erre irányuló pályázatok elutasításra kerültek. 2023. februárban indítja az Önkormányzat a tanyagondnoki szolgálatot, mely a kapcsolattartásban és a személyek ellátásában is segítséget fog jelenteni.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A településen 2018-ban 89 fő megváltozott munkaképességű személy részesült ellátásban, és 75 fő rendelkezett közgyógyellátási igazolvánnyal.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A településen a rehabilitációs ellátások nagyon korlátozottak, ez komoly gondot jelent, főként azok részére, akik nem tudják megoldani, hogy más településen vegyék igénybe a szolgáltatást.

- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az önkormányzati tulajdonban lévő középületek rámpán kerekesszékekkel megközelíthetőek. Mozgáskorlátozottak részére külön mosdóhelyiség lett kialakítva az Iskolában, az Óvodában és a Sportpályán. Az iskolában lift működik.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Jelenleg a mozgáskorlátozottak részére a kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés és az infokommunikációs akadálymentesítettség csak részben megoldott.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége;

Nincs róla adatunk.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

A járdák egy része régi, egyenetlen, alkalmatlan a kerekesszékekkel való közlekedésre. Az utóbbi két évben sok utcában fel lett újítva a járda, vagy új épült, de még mindig vannak olyan utcák, ahol felújításra szorul.

f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Fogyatékkal élők nappali intézménye a településen nincs. A fogyatékkal élő gyerekek családjai közlekedési támogatásban részesülnek. A Sárándi Fogyatékkal Élőkért és Családjaikért Egyesület kialakított egy székhelyet és tervezi pályázatok benyújtását programok megvalósítására, valamint szociális központ létrehozására.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Pozitív diszkrimináció alkalmazására nem került sor. Megfogalmazódott a javaslat, hogy új álláshely meghirdetésekor biztosítani kell a jelentkezők részére, hogy a fogyatékossgukból eredő speciális igényeiket az állásinterjú előtt jelezzék, illetve az állásinterjún a szükséges akadálymentesítéseket elő kell készíteni.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Jelenleg nincs ilyen program, az egyesület végez felmérést, hogy milyen igények fogalmazódnak meg a fogyatékkal élők részéről.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Jelenleg nincs ilyen program.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen fogyatékkal élő emberek nem keresik fel a rendezvényeket	Megszólítani a fogyatékkal élő embereket, bekapcsolni őket a falu vérkeringésébe Egyesületi élet, érdekképviselő erősítése
A településen régen készültek a járdák, a fogyatékkal élő emberek nem tudnak rajta közlekedni	Gyalogos közlekedés biztosítása a fogyatékkal élő emberek számára
A településen egyetlen munkahely sem foglalkoztat fogyatékkal élő embert	Vállalkozók, lehetséges munkahelyek felkutatása
A fogyatékkal élők és családjaik elszigetelten küzdenek a problémáikkal	Klubalkalmak megszervezése, csoport érdekvérvényesítési lehetőségeinek feltárása, jogi és egyéb tanácsadás megszervezése, szociális foglalkoztató helyiség kialakítása

Nincs intézmény a településen fogyatékkal élők számára	Szociális ellátó központ kialakítása
Adathiány	Önálló életvitelt támogató helyi intézményekről adatbázis felállítása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

A Támop-5.1.1. pályázat keretében 2013 elején elkészült a civil-kataszter, amely feltérképezte a helyi és a környékbeli civil szervezeteket. A katasztert felül kellene vizsgálni.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Az Önkormányzat, a Nemzetiségi Önkormányzat, az egyházi és civil szektor konstruktív együttműködésének minél jobb kialakítását fontosnak tartjuk a településen. Az Önkormányzat rendszeresen kezdeményez ilyen fórumokat, sajnos gyakran érezzük egyes szervezetek részéről az együttműködési készség hiányát.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

Jelenleg társulási formában működik a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás. Sáránd tagja a Derecskei Kistérségi társulásnak is.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Településünkön első alkalommal a 2006 évi kisebbségi önkormányzati választáskor alakult meg nemzetiségi önkormányzat (RNÖ). Elsősorban a kisebbséghez való jog, érdekképviselés és kultúra, hagyományának gyakorlása, roma gyerekek és fiatalok az oktatási szférában való felzárkózásának segítése a célja.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

A Sárándi Hagyományőrző Egyesület 2013-ban alakult, rendszeresen részt vesz az Önkormányzat programjain, rendezvényekre pályázik, nyílt napokat tart együttműködve a Kékkálló-menti Népfőiskolával. A Sárándi Sportegyesület és a Sárándi Fogyatékkal Élőkért és Családjaikért Egyesület később alakult, mindegyik szívesen vesz részt az önkormányzati rendezvényeken és saját pályázatokat is nyújtanak be. Az iskolai és az óvodai alapítvány sokat tesz a gyereke felzárkóztatásáért, a halmozottan hátrányos helyzetű családok támogatásáért.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Jelenleg nincs ilyen vállalkozás.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

Az első megbeszélés a Szociális Kerekasztal keretében történt. Tájékoztató levél kíséretében meghívót kaptak a Képviselő-testület tagjai, a civil szervezetek, a Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke, az egészségügyi és szociális bizottság tagjai, a Református Egyház képviselői, a Sárándi Szociális Szövetkezet, a családsegítő szolgálat képviselői. A megbeszélésen körvonalazódtak azok az elsődleges problémák, amelyekre intézkedési terv készült.

A HEP-fórum megalakítására 2013. június 11.-én került sor 19 fő jelenlétében, akik a célcsoportokat képviselték. Szavazással HEP-fórum elnöknek választották Erdőháti Imrénét. Megalakult az öt munkacsoport, akik maguk közül képviselőt választottak a Fórumba. Jelenleg a munkacsoportok vezetői: Kálmánné Szabó Katalin, Faragó Anita, Virágos Lajosné Kozák Anikó, Antal Edit és Gyöngyösi Csaba. A munkacsoportok az addig elkészült HEP-felülvizsgálat tervezetét véleményezték és javaslatot tettek további intézkedési tervekre.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A Tervben foglaltak végrehajtásának ellenőrzése és a visszacsatolás érdekében Esélyegyenlőségi Fórumot működtetünk.

Az Esélyegyenlőségi Fórum felelőst jelöl ki a végrehajtás menetében érintett felek (tanulók, pedagógusok, szülők, egyéb partnerek) észrevételeinek gyűjtésére, aki ezekről tájékoztatja a Fórumot. Az Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervvel kapcsolatban beérkező javaslatokat az Esélyegyenlőségi Fórum megvitatja, és egyetértése esetén javaslatot tesz a Képviselő-testületnek az Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv kiegészítésére vagy módosítására. Az Intézkedési Tervvel kapcsolatban beérkező javaslatokat a Képviselő-testület elé terjesztjük:
Határidő: minden év december 31. Felelős: Esélyegyenlőségi Fórum vezetője

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A települési mélyszegénységben élők alulképzettek	Képzések szervezése általános iskola befejezésére, piacképes szakmák megszerzésére
	A településen magas a munkanélküliek száma	A mélyszegénységben élők munkához juttatása közfoglalkoztatás keretében, munkáltatókkal kapcsolatfelvétel, együttműködés kialakítása, toborzások, workshopok szervezése
	A szabadidő hasznos eltöltésére nincs lehetőség	Közösségi tér kiválasztása, megvásárlása vagy rendbetétele, közösségi programok szervezése. Sporttelep, játszótér, Kölyökpark kialakítása. Nyári közösségépítő, kulturális programok biztosítása
	Egyoldalú táplálkozásból fakadó betegségek késői felismerése, kezeletlen szenvedélybetegségek	Szűrővizsgálatok, tájékoztató és prevenciós célú előadások, szemléletformáló programok szervezése
	Életvezetési problémák	Önálló életvezetésre, stabil jövőkép kialakítására irányuló tréningek, pályázati lehetőségek kihasználásával
	Korai iskolaelhagyás és korai gyerekszülés	Tudatos családalapítás, roma nők képzése, korai iskolaelhagyás csökkentése
	Szegregálódás	Komplex szegregátum fejlesztés Szociális bérlakások, szegregátumban élők képzése, közösségépítő programok szervezése
	Érdektelenség, motivátlanság	Tájékoztató előadások, hiteles roma személyes életútjának bemutatása
	Adathiány	Eladósodottságról adatgyűjtés Prevenciós és szűrőprogramokon való részvételtől adatgyűjtés Személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybe vevőiről adatgyűjtés

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Gyermekek	A szülők nem megfelelően törődnek gyermekeikkel	Szemléletformáló programok, háztartásban, életviteli tanácsadás (egészséges táplálkozás, egészséges életmód)
	Iskolai, óvodai szünetekben a dolgozó szülők nem tudják hová tenni a gyermekeiket	Nyári gyermekétkeztetés, napközi és alkotó táborok szervezése Sport és turisztikai jellegű fejlesztések (vizes élőhely, tanösvény kialakítása)
	Szabadidő hasznos eltöltése	Szakkörök indítása, folytatása (pályázat függő) Kalandpark, Kölyökpark, játszótér, edzőterem (pályázat függő)
	Kevés ingyenes felzárkóztató és sport program	Oktatási és sport programok szervezése (Tanoda vagy középiskolások 50 órás társadalmi munkája keretében)
	Középiskolások iskolai eredménye romlik	Internet biztosítása, korrepetálás (könyvtár, mentor program)
	Az iskola fűtése korszerűtlen, nem gazdaságos	Iskola épületének fűtése korszerűsítése (pályázat függő)
	Nő a speciális igényű gyerekek száma	Szakemberek bevonása (gyógypedagógus, logopédus, pszichológus) Helyi pedagógusok továbbképzése
	Nő az élelmiszerérzékeny, élelmiszerallergiás gyermekek száma	Szülők részére támogatás a speciális étkeztetéshez (vásárlási utalvány)

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Nők	Sokrétű női szerepeknek való megfelelés	Női Klub szervezése, felvilágosító előadások megtartása, háztartástan, gyermeknevelési tanácsok, baba-mama klub, család és munkahely összeegyeztethetőségéről előadások szervezése
	A nők elhelyezkedésének lehetősége rosszabb, mint a férfiaké	Piacképes szakmák megtanulása a család fenntartása, összetartása mellett
	A nők elhelyezkedése nehéz	Östermelővé válással bevételhez juttatni a családot, feltárni a lehetőségeket a piac kialakítására, a helyi termékek forgalmazására, gasztro-kulturális és népművészeti fesztivál megszervezése (vizes élőhely rehabilitáció)
	A nők közcélú programba való bevonása nehezebb, mint a férfiaké	Nőknek megfelelő közmunkaprogram, telephely kialakítása
	Gyermekek elhelyezése a munkába visszaállás érdekében	Bölcsődei, óvodai férőhelyek növelése, gyermekmegőrzés (TOP pályázat)
	A kisgyermekes szülők hátrányban vannak	Kisgyermeket nevelő szülők képzésének elősegítése, ösztöndíja és elhelyezkedésük támogatása
	Adathiány	Adatgyűjtés a nőket érintő társadalmi problémákról és a felszámolásukra irányuló kezdeményezésekről
	A krízishelyzetbe került család elhelyezése nehéz	Átmeneti szociális lakás kialakítása (pl. 012/18 hrsz.)

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Idősek	Az idősek nem vagy kevésbé tudják a számítógépet, internetet használni, ezért nehezebben jutnak hozzá a hasznos információkhoz	Felhasználószintű tudás nyújtása az idősek számára az alapfoktól kezdve. Informatikai akadálymentesítés
	Az idősek nem vagy kevésbé tudják a számítógépet, internetet használni, ezért nem tudnak pályázni pl. laptopra.	A pályázatok benyújtásához adminisztratív segítség
	A településen az idősek nem érzik magukat biztonságban	Biztonságérzet javítása (kamerarendszer), járőrszolgálat megerősítése
	A településen a közösségi élet szereplői nem működnek együtt	Közösségi terek megszervezése, kohézió kialakítása Könyvtár épület energetikai korszerűsítése (pályázat függő)
	Az egészségi állapot rossz, kevesen mennek szűrővizsgálatra	Szűrővizsgálatok megszervezése, a lakosság megfelelő tájékoztatása, egészségmegőrzésről szóló előadások tartása, programok szervezése (határjárás, túra szervezése, tánc, fürdőlátogatás), természeti értékek felfedezése Természetjáró, országjáró, tájékoztató programok szervezése. Idősek tornája
	A háztartásoknál keletkezett száras, szerves hulladék nincs hasznosítva, a megújuló energiaforrások kiaknázatlanok	Helyi lehetőségek feltárása, a lakossággal való megismertetése, közösségi energiagazdálkodás kidolgozása, környezetvédelmi ismeretek terjesztése
	Nincs egységes falukép, nem őshonos növények láthatóak, sok a szennyezett terület	A hagyományos falusi értékek feltárása, megőrzése, tiszta rendezett porták versenye, idősek tapasztalatának átadása. A faluban további helyszíneken hulladékgyűjtők elhelyezése
	Kulturális hagyományok elszorvadása	Helytörténeti emlékek összegyűjtése, családfakutatás, régi szokások átörökítése, interjúk készítése. Generációk közötti együttműködés javítása
	Ravatalozó rossz állapota	Ravatalozó korszerűsítése, felújítása, a temetéskor használt hanghordozók felújítása

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Fogyatékkal élők	A településen fogyatékkal élő emberek nem keresik fel a rendezvényeket	Megszólítani a fogyatékkal élő embereket, bekapcsolni őket a falu vérkeringésébe. Egyesületi élet, érdekképviselő erősítése
	A településen régen készültek a járdák, a fogyatékkal élő emberek nem tudnak rajta közlekedni	Gyalogos közlekedés biztosítása a fogyatékkal élő emberek számára
	A településen egyetlen munkahely sem foglalkoztat fogyatékkal élő embert	Vállalkozók, lehetséges munkahelyek felkutatása
	A fogyatékkal élők és családjaik elszigetelten küzdenek a problémáikkal	Klubalkalmak megszervezése, csoport érdekérvényesítési lehetőségeinek feltárása, jogi és egyéb tanácsadás megszervezése, szociális foglalkoztató helyiség kialakítása
	Nincs intézmény a településen fogyatékkal élők számára	Szociális ellátó központ kialakítása Egészség ház fűtés korszerűsítése (pályázat függő)
	Adathiány	Önálló életvitelt támogató helyi intézményekről adatbázis felállítása

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
	Munkavállalás	Munkához juttatás közfoglalkoztatás keretében
	Egyoldalú táplálkozás	Egészséges életmód
	Szabadidő hasznos eltöltése	Közösségi terek, közösségi programok
	Energetikai korszerűsítés	Pályázati források felkutatása
	Adathiány	Adatgyűjtés

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák és nem romák, gyermekek és felnőttek egyaránt szívesen laknak, ahol az emberek – nemtől, vallási és faji hovatartozástól függetlenül – nyugodtan élhetnek, felkészülhetnek az életre, a szakmájukra, további tanulmányaikra, és ahol sikereket érnek el települési, regionális és országos szinten egyaránt, azok is, akik a leghátrányosabb helyzetekből indultak.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők, különös tekintettel a leginkább rászoruló, képzetlen, tartós munkanélküli, rossz szociális körülmények között élő romák rendelkezzenek kellő információval arról, hogy hol kaphatnak segítséget. A közmunka és képzési programokban a lehetőséget elsősorban számukra igyekszik biztosítani az Önkormányzat.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek, a halmozottan hátrányos helyzetű és tehetséges diákok iskolai sikerességét, középfokú tanulmányokra való eredményes felkészítését célzó programok indítását. Cél, hogy olyan személyre szabott, hatékony fejlesztési programokat alkalmazzunk, amely a hátrányokat kompenzálni képes. Érvényt kell szereznünk a Nemzeti köznevelésről szóló törvény azon előírásainak, amelynek értelmében az óvodáknak már 3 éves kortól kötelező felvennie a hátrányos helyzetű családok gyermekeit. Biztosítani kell minden óvodában az esélyegyenlőséget az egyenlőtlenséget okozó különböző területeken: szociális hátránnyal rendelkező gyermekeknél, sajátos nevelési igényű gyermekeknél, egyéb hátránnyal rendelkező gyermekek esetében.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek társadalmi megbecsülésének erősítésére, egészségvédelmére, kulturális igényeinek lehetséges kielégítésére, továbbá a szociálisan rászorultak támogatására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a nőket érő erőszakra, a nők közéletben, gazdasági életben való aránytalan részvételére, a nők gazdasági függésére, kiszolgáltatottságára való különös odafigyelést, valamint a roma nők fokozottabban kiszolgáltatott helyzetének javítását. A roma nők szinte minden téren, az iskolai végzettség, a munkaerő-piaci részvétel, illetve a jövedelem viszonylatában is hátrányt szenvednek a férfiakkal, valamint a nem roma nőkkel szemben egyaránt. A nem roma nőkhöz képest köztük többször magasabb azoknak az aránya, akik legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkeznek. A roma nők foglalkoztatási programba történő bevonása megteremtené a kapcsolatot és erősítené a bizalmat a roma közösségek és a szociális intézmények között, ezzel is elősegítve az együttélést és a társadalmi elfogadást. A foglalkozási szegregáció egyszerre oka és következménye a nemek közötti bérszakadéknak, a foglalkozások presztízsében megjelenő lényeges különbségnek. Hozzájárul továbbá a sztereotípiákhoz: elősegíti, hogy úgy tűnjék fel, mintha valami biológiai ok miatt válnának ennyire külön a férfiak és a nők által ellátható feladatok.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők problémáira. A fogyatékkal élő emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják.

Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

			gyermeknevelési tanácsok, baba-mama klub, a család és a munkahely összeegyeztetethetőségéről előadások szervezése			beindítása, folyamatosságának biztosítása			megfogalmazzák az őket érdeklő problémákat, a megalakulnak a klubok, résztvevők mindennapjai könnyebbé válnak		
2	Piacépes szakmákA nők rövidtávú: célscsoportKöltségvetés	nők rövidtávú: célscsoportKöltségvetés	nem releváns			Célcsoport felkutatása, Polgármester, oktatási tanfolyam szervezése, referens (szerda)	12. 31. Erdményesen elvégzett tanfolyam, családok bevételeinek növelése, kevesebb segélyezett	Pénzügyi, humán, Pályázattüggő helyszin	nem releváns		
3	Östermelővé válássalA nők elhelyezkedése rugalmas munkaidővelnehéz bevételehez jusson a család	Östermelővé válással Költségvetés	nem releváns			Éves egyszeri Vásári Vasárnap kulturális programokkal, heti piac beindítása, infrastruktúra kiépítése	2025. 12. 31. A nők nagyobb tudnak helyszin	Pénzügyi, humán, Pályázattüggő	nem releváns		
4	Nőeknek megfelelőA nők közcélú Nem megfelelő időjárásKöltségvetés	Nem megfelelő időjárásKöltségvetés	nem releváns			A telek kiválasztása, megvétele, az építkezés megszervezése, kivitelezése, az épület használatba vétele, a munka megkezdése	2026. 02. 28. A telepely Közfoglatkoztatási Pályázattüggő kialakításával több program, humán	nem releváns			
5	Bölcsődei, óvodaiGyermekek férőhelyek növelése, elhelyezése gyermekmegőrzés munkába érdeklében	A bölcsődei, óvodaiKöltségvetés	nem releváns			Igényfelmérés, férőhelyek növelése	2025. 12. 31. Több gyermek kerül felvételre a bölcsődebe, így az óvodába, így az anyák hamarabb vissza tudnak menni dolgozni	Pénzügyi, humán Pályázattüggő	nem releváns		
6	Kisgyermeket nevelőA kisgyermekes szülők képzésének hátrányban vannak elősegítése, elhelyezkedésük támogatása	Kisgyermeket nevelő Költségvetés	nem releváns			Igényfelmérés, képzések Önkormányzat szervezése	2025. 12. 31. A kisgyermekes szülők szakmát szereznek	Pénzügyi, humán Pályázattüggő	nem releváns		
7	Adatbázis létrehozása Adathiány	Adatgyűjtés a nőket érintő társadalmi problémákról és a felszámolásukra irányuló kezdeményezésekről	nem releváns			Szükséges adatok Önkormányzat felmérése, összegyűjtése	2025. 12. 31. Adatbázis megvalósulása	Humán, technikai Kockázati tényező: nem releváns együttműködés megtagadása	nem releváns		
8	Átmeneti szociálisA krízishelyzetbe kerülő családok kialakítása	Átmeneti szociális lakásKöltségvetés	nem releváns			Átmeneti szociális lakás Önkormányzat kialakítása	2025. 12. 31. Krízishelyzetbe kerülő család	Pénzügyi, humán Pályázattüggő	nem releváns		

		elhelyezése nehéz	hrs.)							számára átmeneti időre szociális lakás biztosítása		
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Felhasználószintű informatikai tudáskevesebb tudják a nyújtása az idősek számára az alapfoktól kezdve. Informatikai akadálymentesítés.	Az idősek nem vagy tudáskevesebb tudják a nyújtása az idősek számára az alapfoktól kezdve. Informatikai akadálymentesítés.	Admínisztratív segítségnyújtás	Költségvetés	nem releváns	Igényfelmérés, tanfolyam szervezése, megvalósítása, önképzésre való hajlandóság kialakítása	2025. 12. (szerda)	31. Az idősök felhasználoszintén tudják használni a számítógépet, internetet				nem releváns
2	Biztonságérzet javítása a településen	A településen idősök nem érzik magukat biztonságban	Élő Biztonságérzet javítása (kamerarendszer), járőrszolgálat megerősítése	Költségvetés	nem releváns	Kölcsönös odafigyelés egymásra, hozzáférő körzeti megbízott faluőrök szervezése, pályázat térfelnyelő kamera rendszerre	2025. 12. (szerda)	31. A szomszédok közti viszony javul, a technikai biztonságerzet erősödik, kevesebb betörés, lopás a településen				nem releváns
3	Kulturális hagyományaink ápolása	Kulturális hagyományok elsovvadása	Helytörténeti íráások kiegészítése. Múzeum helytörténeti létesítése. Családfa állítás. Élhető élet, öröklhető szokások	Költségvetés	nem releváns	Helytörténeti emlékek felmérése, Családfa Egyesület kutatás. Régi szokások átöröklítése, interjúk készítése. Generációk közötti együttműködés javítása	2025. 12. (szerda)	31. Helytörténeti íráások kiegészülnek. Helytörténeti múzeum létesül. Az ősi sárándi családok családfájának felállítás. Élhető élet, öröklhető szokások beillesztődnek a mába.	Pénzügyi, humán, technikai, humán	Pályázattfüggő		nem releváns
4	Egészségmegőrzés idős korban	Az idős korúak állapota megseveszése, rossz, kevesen lakosság megfelelő mennek szűrvizsgálatra	Szűrvizsgálatok a megseveszés, a lakosság megfelelő tájékoztatása, egészségmegőrzésről szóló előadások tartása, programok szervezése (határjárás, túra, tánc, szervezés, fűrdőlátogatás), természeti értékek felfedezése. Természetijáró, országjáró, tájékoztató programok szervezése. Idősek tornája	Költségvetés	nem releváns	Igények felmérése, szűrvizsgálatok, tájékoztatók megseveszése. Sporttevékenységek megseveszése. Tanácsadás lehetőségének biztosítása. Idősek tornája. Természetijáró, országjáró, tájékoztató programok szervezése.	2025. 12. (szerda)	31. Megtörténetik lakosság egészségügyi állapotának feltekevesése, javul az idősök egészségügyi állapota. Települési egészségnap szervezése	Pénzügyi, humán	Kockázati tényező az érdeklődés hiánya		nem releváns
5	Ravatalozó felújítása	Rossz a ravatalozó állapota	Ravatalozó korszerűsítése, felújítása, a temetéksoo használt hanghordozók felújítása	Költségvetés	nem releváns	Lehetőségek tervek kivitelezés	2025. 12. (szerda)	31. Ravatalozó felújítása	Pénzügyi	Pályázattfüggő		nem releváns
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Fogyatékkal élők részére fogvatékkal elérhetővé tenni rendezvényeket	településen A települési előrendezvények alkalmaival a emberek nem keresik megsevolítani a fel a helyi fogyatékkal élő	településen A települési előrendezvények alkalmaival a emberek nem keresik megsevolítani a fel a helyi fogyatékkal élő	Költségvetés	nem releváns	Szórólápok, plakátok forgalmas interneten, hogy a fogyatékkal élő emberek is	2025. 12. (szerda)	31. A fogyatékkal élő emberek is részt vesznek a település programjain. Meg	Pénzügyi, humán	Pályázattfüggő		nem releváns

	rendezvényeket	embereket, bekapcsolni őket a falu vérkeringésébe. Egyesületi érdeképviselet erősítése		tájékoztójanak a helyi eseményekről. Rendezvények helyszíneinek akadálymentesítése.		tudják közelíteni a rendezvények helyszíneit.		
2	Akadálymentes közlekedés biztosítása: készült a járdák, járdák építése, ami a fogyatékkal élők rossz minőségűek, a fogyatékkal élő emberek számára tudnak rajta közlekedni, ill. van olyan utca, ahol nem épült járda	A településen régén járdák felújítása, új költségvetés a járdák, járdák építése, ami a fogyatékkal élők rossz minőségűek, a fogyatékkal élő emberek számára tudnak rajta közlekedni, ill. van olyan utca, ahol nem épült járda	nem releváns	Meglévő járdák kijavítása, Önkormányzat, a járdák kiépítése az azzal Egyesület nem rendelkező utcákban	2025. 12. (szerda)	31.A település járdái utcáinak a fogyatékkal élő emberek közlekedésére	Pályázathoz jutnak	nem releváns
3	A fogyatékkal élők és a településen A fogyatékkal élők munkahelyi munkahelyi emberek sem foglalkoztatottak juttatása	A fogyatékkal élők munkahelyi munkahelyi emberek sem foglalkoztatottak juttatása	nem releváns	Célcsoport felkutatása, Önkormányzat, vállalkozások megkeresése, munkahely kialakítása, foglalkoztatás beindítása	2025. 12. (szerda)	31.A fogyatékkal élők Anyagi, humán munkához jutnak	Pályázathoz jutnak	nem releváns
4	A fogyatékkal élők és a településen A fogyatékkal élők munkahelyi munkahelyi emberek sem foglalkoztatottak juttatása	A fogyatékkal élők munkahelyi munkahelyi emberek sem foglalkoztatottak juttatása	nem releváns	Klub alkalmak Önkormányzat, megismerése, csoport Egyesület érdeképviseletének feltárása. Jogi és egyéb tanácsadás megszervezése. Szociális foglalkoztató helyiség kialakítása	2025. 12. (szerda)	31.A fogyatékkal élők Anyagi, humán munkához jutnak	Pályázathoz jutnak	nem releváns
5	Szociális ellátó központ Nincs intézmény a falu központjában	Szociális ellátó központ Nincs intézmény a falu központjában	nem releváns	Pályázati felkutatása, kidolgozása, benyújtása, megvalósítása	2025. 12. (szerda)	31. Szociális ellátó központ a fogyatékkal élőknak	Pályázathoz jutnak	nem releváns
6	Adatbázis létrehozása	Adatbázis létrehozása	nem releváns	Célcsoport felkutatása, kidolgozása, benyújtása, megvalósítása	2025. 12. (szerda)	31. Adatbázis megvalósítása	Kockázati tényező: nem releváns	nem releváns

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

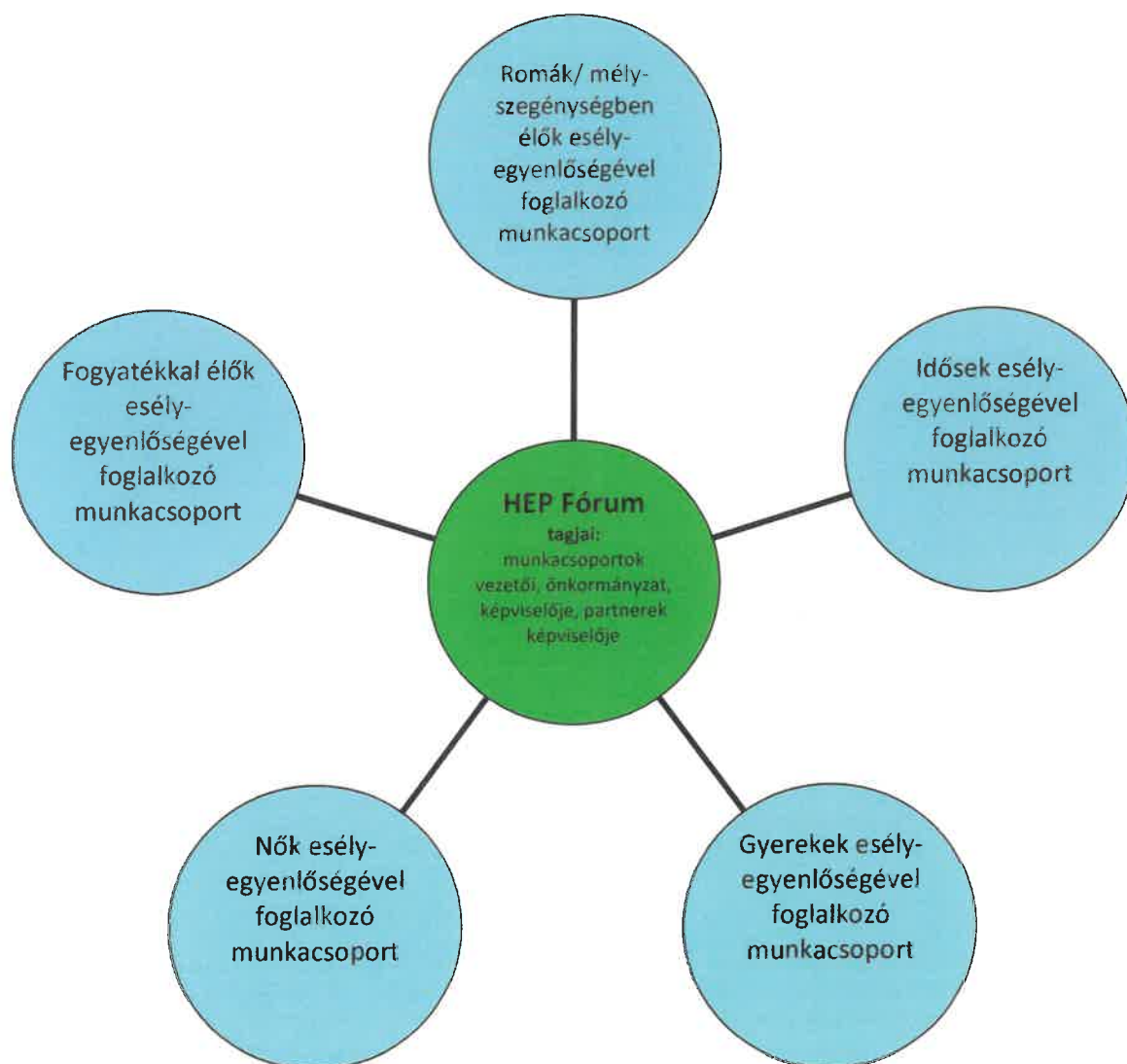
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása,
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre,
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása,
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása.

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Sáránd község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Sáránd község Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 21/2023. (III.08.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Sáránd, 2023. március 8.

Aláírás

Sáránd Község Önkormányzatának Képviselő-testülete

4272 Sáránd, Nagy u. 44. Tel: 52/374-104 Tel/Fax: 52/567-209
e-mail: sarandhivatal@gmail.com

JEGYZŐKÖNYV KIVONAT

Sáránd Község Önkormányzat Képviselő-testületének
2023. március 8-án tartott nyílt ülésének jegyzőkönyvéből

Sáránd Község Önkormányzat Képviselő-testületének
21 /2023. (III.08.) számú határozata

Sáránd Község Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja Sáránd Község Helyi Esélyegyenlőségi programját a 2023-tól 2028-ig terjedő időszakra a határozat mellékletét képező tartalommal.

Felelős: Dézsi András polgármester
Határidő: folyamatos

kmf.

Dézsi András sk.
polgármester

Dr. Bálint Erika sk.
jegyző

A jegyzőkönyvi kivonat hitelül:
Sáránd, 2023. március 8.

Dr. Bálint Erika
jegyző

